Den uforbederlige bibliotekar

Niels Jensen

Skanning / foto af tekst.

https://uforbederlig.dk

Udarbejdet af Niels Jensen

Theone.

Et Qvartalskrift.

Udgivet

af

Professor K. L. Rahbek,

Theaterdirecteur og Ridder af Dannebrog,

og

P. Foersom,

kongelig Skuespiller.

Kiøbenhavn, 1811.

Trykt paa Boghandler J. Brummers Forlag

hos J. Breum.

FREDERIKSBERG
KOMMUNEBIBLIOTEKER

Indhold.

Theone, Prolog til Foersoms første Declamatorium 23 April 1809; af Prof. Sander . S. 1

Peter Saabyes Minde: af Ridder og Theaterdirecteur K. L. Rahbek . . 6

Gravsang over Peter Saabye, afsiungen ved hans Jordefærd, af Theateroversætter N. T. Bruun . . 48

Scener af første Deel af Shakspeare's Henrik den Fierde, ved Skuespiller Foersom . . 49

Til Kunstnerinden Jfr. Astrup, af K. L. Rahbek . 114

77:05
Th 26
39 1093
L

Theone.

Prolog til Foersoms første Declamatorium, den 23 April, 1809.

Med dyb Ærbødighed jeg hilser Eder,
Dig, Kunstens Ynder, — Kunstens Dommer, Dig! —
En hellig Gysen bæver paa min Læbe,
Som vover her for første Gang at tolke
Den næsten glemte Muses høie Værd.
Ja, Danmarks ædle Folk, Du ærer længe
De himmelfødte Musers Søsterkor.
Gudinde kaldes Hun, den favre Mø,
Der dypper Pens'len i Naturens Farver,
Ved hvilkes vise Blanding hun fremmaner
Af svundne Tiders Grav hver herlig Daad.
Gudinde kaldes Hun, den høie Mø,
Der pryder Fyrstens hellig mørke Lund

Med ædle Danskes stolte Bautastene,
Hvor Fædrelandets Yngling ofte græder,
At end hans Daad ei lover ham et Minde.
I Templer og i gyldne Sale høres
De rørte Hjerters Herskerinde, Hun,
Der styrer Melodiens Tryllefløite,
Som Harmoniens dybe Tankegang. —
Dog frejdig vige Mnemosynes Døttre
For deres ældste Søster, Digtekunsten,
Der venlig laaner dem sin Skaberkraft.
Er denne Verdens grændseløse Rum
Med sine lyse Sole, blege Maaner ei
Et stort, et underfuldt, et evigt Digt?
Kun Ord behøver Hun, og overalt,
Hvor Hjertet føler, Aanden tænker frit,
Og Phantasien hæver sig fra Støvet,
Der knejser et Olymp, der favner os
Lyksalighedens Dal, Elysium.
Kun Ord behøver Mnemosynes Datter.
Men Ordets Skaberaand gjentoner ofte
Ei blot fra gyldne Strænges Sammenklang,
Men, ogsaa her i Sprogets Melodier.
O! kjender I den yngste Muse, Hende,
Der søsterlig ledsager Digtekunsten
Paa høien Flugt igjennem alle Verdner?
Theone kaldes Hun. Med inderlig
Begejstring vækker Hun hvert Guddomsord,

Der slumrer tavst paa Skjaldens hvide Blade:
Og Islands, Norrigs, Danmarks Tungemaal
Med evig unge, yndefulde Toner
Adlyder Hende, som en villig Aand.
Som Tonekunstens ømme Tvillingsøster,
Hun tolker Alt, hvad fromme Barder qvæde,
Og skjenker Ordet Liv og Kraft og Vellyd. —
Skal Kirkens vise Taler ene høres,
Og Han, der for vor strænge Dommer, Loven,
Med mandigt Mod forsvarer Undertrykte?
Skal kun Melpomene, skal kun Thalia
Ved Tonens Vælde vække Graad og Latter?
O nei, hvert Digteslags fortryller Øret
Ved egen Rhytmus, eget Tonesprog:
Og ei den stumme Læser ene, nei,
Den vaagne Hører bør bedømme Skjalden. —

Modtager, ædle Danske, da med Skaansel
Den yngste Muses yngste Præst!
Med Fædrelandets gamle Kjærlighed
Modtager Fædrelandets gode Skjalde,
Der ved selvvundne Laurbærkrandse pryde
Theones Tempel!
Hører her en Skjald *)
Der selv i Hesperidens Have, hvor

---

*) Baggesens Elegie: Til mit Fædreland.

Guldæblet modnes, længes efter vor
Affsides Have, fordum Fredens Ø,
Som Fredrik vogter, Fredens Engel liig! —
Hist fører os Oldtidens kjække Tolk
Til Templets *) minderige Buehvelving.
I gyser, lytter, seer, i tavse Mørke
Fremtrine Danmarks lyse Kæmpeskygger,
Og føler dybt i Brystet barnlig Længsel,
Og Ærefrygt for Kraftens Helteold. —
Ja, Kredsens Dannemænd og Dannequinder,
Ja, aabner Øret, Hjertet, Phantasien
For Skjaldens Sang, der snart ved Vennens Grav **)
Omkaps med Nattergalens Sukke klager,
Og snart begejstret hører Billes Torden ***)
Langt hen gjenlyde fra forbavste Atlas. —

Naar da Theones yngste Søn maaskee
I Digtekunstens tonefulde Lund
Just ei, som Nymphen Echo, stedse mægter
Med lige Sandhed at gjengive hver
Begejstret Sang: o! da tilgiver ham,

---

*) Domkirken i Roeskilde, af Øhlenschläger.

**) Evalds Elegie ved Arnsbachs Død.

***) Malthe Bruuns Ode, Slaget ved Tripolis.

Og agter kun paa Skjaldens Tryllerier! —
Fortjener end den rene Lue selv,
Der ofrer sig paa Fædrelandets Alter,
Just ei Beundring: o! saa vinder den
Dog hist og her maaskee et venligt Haab,
Der ei tilsteder, at den ganske slukkes.
O! siger, Dannemænd og Dannequinder,
Theones svage Lærling, tør han haabe?

Sander,
Professor.

Peter Saabyes Minde.

Hier stand die Natur, da sie aus reicher Hand
Ueber Wodans Geschlecht lebende Schönheit goß,
Mit verweilenden Tritte
Ihre Liebling zu schmücken still.

Klopstock.

Ovenstaaende Linier, som egentlig af Digteren ere helligede een af vor skiönne Fædreøes skionneste Paradiser, Fredensborgegnen, lode sig med saa liden Forandring henlæmpe paa hiin den ødsle Naturs yndede Skiødesøn, hvis Minde de følgende Blade ere helligede, at Undertegnede ikke kunde modstaae den Fristelse at sætte dem som Motto herpaa. Har jeg i mit fem og tredive Aars Theaterstudium, kiændt nogen Skuespiller, over hvem Naturen ikke blot som i Forbigaaende kunde siges at have udgydet sit rige Fyldehorn, men som, den vitterlig og forsætlig havde med dvælende Fod staaet stille, for at smykke med sine herligste Gaver i Overflod, da var det vor nys hengangne Saabye. Det aabneste, lykkeligste Ansigt, hvis ualmindelige Skionhed var dets ringeste Fortrin, en sød og sonor Talestemme forskionnet ved den urbaneste Diction, en smuk Skabning ledsaget af den siældneste Lethed og Ynde i Stillinger og Bevægelser; læg nu hertil et

aabent, muntert, og hurtigt Hoved, og et blidt og følende Hierte! Vel kan man spørge: hvad kan Naturen give en Skuespiller mere? Vel kan man spørge: hvormange ere de lykkelige, hvem den endog kun har skiænket Halvdelen af, hvad den i Forening havde givet til ham?

Disse Egenskaber vandt meget tidlig, og næsten fra hans første Fremtrædelse af, vor Hengangne Publicums, og fremfor Alle det qvindelige Publicums, udmærkede Bevaagenhed; de vedligeholdt ham den, hans henved trediveaarige sceniske Vandring igjennem; de have bevaret ham den i og efter hans Død, thi som Gravsangen over ham saa rigtigen sagde:

Scenens Ynder ei hans Værd vil glemme,
Og hans Navn bevarer Danmarks Folk.

Om imidlertid denne saa ualmindelige, saa tidligen giorte, og saa varigen nydte Lykke, hvad den end kan have været for ham selv, var en ligesaa ustridig upaatvivlelig Lykke for hans Kunstværd; om den Afdøde med sine overordentlige Gaver og Fordele ikke vilde have besteget en endnu høiere Standpunkt paa Kunstnerbierget, hvis han ikke saa blødeligen havde vandret paa Roser; om ikke — vil jeg end ikke sige — denne Publikums Overbærelse stundum giorde ham overbærende mod sig selv; dog denne Publicums Forkierlighed nu

og da fristede ham til, ligesom at ville nyde og nytte den i sit fulde Omfang, nu og da giorde ham mindre hørig mod den alvorligere Critiks varslende Stemme, end det ellers laae i hans sunde Forstand og elskelige Sindsstemning at være, er vist nok et andet Spørgsmaal, som det vel mindst vilde anstaae mig efter, hvad jeg ved saa mangen Leilighed offentlig og privat, mundtlig og skriftlig, har yttret om og til den Afdøde, at besvare med Nei.

1781 den 7 Junii fremtraadde den Afdøde første Gang som Skuespiller i Lieutenant Krones Rolle i Subordinationen, et Sørgespil, som i Betragtning af den ualmindelige Mesterlighed, hvortil Grevinde Waltrons Rolle blev spillet deri, vel ikke saa hastig burde være forsvundet af vor Skueplads. Uagtet den begyndende Skuespiller, som jeg af mine skriftlige Optegnelser fra den Tid kan see, ikke ufordeelagtigen maa have viist sig i denne interessante Birolle (da jeg kun finder mig at have savnet hos ham, hvad hos Begyndere stedse vil savnes, Herredom over Scenen og sit Legeme) blev han dog i næste Theateraar ikke uden Smaaroller, saasom Underofficeren i sex Retter, Steffen i troingen for vel, Drengen, der spørger om det bestilte Fad i politiske Kandestøber, o. a. dsl. betroet. Det var den Tids Tro: at Intet — for at tale med Göthe — skulde plukkes, før

det var modent; og have vi denne maaskee ikke lidet at takke, at saa mange af den Tids betimeligen indsamlede Frugter endnu indtil vore Dage have bevaret og bevare deres Skiønhed og Smag, medens saa meget af det, man paa senere Dage har giort Stads af at komme frem med i Utide, ufortøvet har maattet bortkastes, og vel neppe nogensinde vil blive fremdraget mere.

De to følgende Aar af Saabyes Skuespillerbane (1782=4) var jeg formedelst min Udenlandsreise ikke Vidne til; at han midlertid allerede da begyndte at fremdrages i betydeligere Roller, derom bevare Theaterannalerne en sørgelig interessant Anecdote: det var nemlig til ham, som Melac Søn, at vor uforglemmelige og uerstattelige Rose, som Melac Fader, sagde de Ord: Min Søn! Du begynder din Bane, da jeg ender min, med saadan Følelse (hedder det i Hr. Schwartzes Lommebog for 1785) at Taarene stode ham i Øinene; saa at man, da det var hans sidste Rolle og sidste Forestilling, hvorfra han gik hiem, for den følgende Dag at lægge sig paa sin Sotteseng, hvoraf han aldrig reiste sig mere, ikke uden Foie ansaae det som hans Svanesang, hans Affkeedsvelsignelse over en haabefuld Eftermand; og sandelig har vor Skueplads eiet en Skuespiller, der af Naturens Haand havde Adkomst til at arve den deilige Roes, Sandhe-

dens Digter Th. Thaarup lod Thalia give vor hengangne Roscius ved hans Sørgeminde:

Hvor herlig skildred han en Elskers Hierte
Naturens Søn i Ungdoms glade Vaar!

da var det ustridig vor Saabye.

Hvorvel imidlertid denne unge Skuespiller, som den, der havde været tro over det lidet, efterhaanden begyndte at betroes det større, var det dog saa ganske den Tids Tro, at unge Skuespillere i Smaaroller skulde vænne og øve og danne dem til de vigtigere, at, ligesom efter Todes vittige Udsagn —

Ingen da Navn af Autor fik,
Førend han havde lært at skrive.

heller ingen da fik Adkomst til at kalde sig Skuespiller, førend han var istand til at spille, at jeg f. Ex. i den rosingske Oversættelse af Mediceerne, der udkom 1785, finder ham ansat for en stum Opvarter, isteden for han 1787, da Stykket blev givet, spilte Ferdinando Medicis, hvori hans medfødte Fortrin viste sig i fuldeste Glands; saaledes var i min Oversættelse af Figaros Giftermaal Pedrillos liden Rolle, som han mange Aar vedblev at spille, hvad der faldt i hans Lod. Efterhaanden viste han sig dog alt i flere og flere betydelige Roller, og om end den — maaskee ved et saa ual-

mindeligt Talent ikke uden al Føie mere end sædvanlig— nøieregnende Critik med nogen Strænghed snart førte Anke over, at han ikke syntes at nyde — eller maaskee vel snarere med vedbørlig Opmærksomhed at nytte— al ønskelig Anviisning til ret at nyde godt af Naturens moderlige Gavmildhed; da syntes Publikum — gierne kan man maaskee sige — næsten i samme Forhold, og i Betragtning af de samme Naturgaver, at blive mere og mere overbærende imod ham, ligesom han allerede da heller hverken fattedes paa ivrige Stemmer i Kritikens Areopagus til sin Fordeel (da f. Ex. Udgiveren af Kritik og Antikritik Hr. Prof. Tode lidenskabeligen tog ham i Forsvar mod, hvad Undertegnede, som Theaterrecensent i Minerva, havde yttret imod ham) eller paa Roller, hvori han fyldestgiorde selv den ellers strængere Kritik, hvoriblandt jeg f. Ex. maa nævne hans Konge i den skionneste af vore Operaer, Cora, som — om det saa kun var for Madam Frydendals henrivende Udførelse af Hovedrollen deri — vel havde fortient at hævde sit Sted paa Skuepladsen, og hvori Saabye fortiente den Roes, at han med sine naturlige store Fordele forenede saamegen Tækkelighed i sit Spil og Foredrag, at han saameget muligt hævede sin virkelig tomme Rolle.

Samme Sommer 1788 giorde vor Saabye i Forening med de Herrer Rosing og Preisler en Reise til

Paris — formodenlig — anmærkede et af vore offentlige Blade noget bidende — for at giøre dem fuldkomne i deres Kunst. Undertegnede anmærkede i denne Anledning, hvad han i nærværende Øieblik ikke troer det utidigt at afskrive: „at den Tanke vel ikke var ganske urimelig, at det ikke kunde være i Paris man kunde lære at spille for Danske; at hvert Land havde sin egen Dramaturgie, ligesom sin egen Poetik, og at af alle Dramaturgier i Verden ingen mindre var skabt for os end den parisiske; at disse vore Landsmænd ikke vare udsendte for at lære at spille fransk, men for at see og kiænde fremmede saavel tydske som franske Skuepladse (som og vor for tidlig tabte uerstattede Gielstrup paa samme Tid blot reiste i Tydskland) at han, efter de Breve, han fra de tvende ældste Skuespillere blandt disse fire, de Herrer Rosing og Gielstrup, alt havde faaet, torde forsikre, at disse fuldkommen indsaae, og følte Forskielligheden mellem Nationernes Caracter og deraf følgende Konstsmag; og at man altsaa kunde have det temmelig sikre Haab, at disse ikke vilde bortbytte dansk Sandhed for fransk Svulst eller tydsk Støi.“

Angaaende selve Reisen har Hr. Preisler i sin bekiændte Dagbog, og angaaende deres parisiske Ophold i Særdeleshed Hr. Instructeur Rosing i et meget interessant og lærerigt Udtog af sin, som findes i de af

Undertegnede udgivne dramaturgiske Samlingers andet Bind, udførlig udladt dem; i Henseende til Undertegnedes ovenanførte Erindringer desangaaende, troer han ydermere at burde henvise til Hr. Instructeur Rosings Anmærkninger ved hans forrige Aar udgivne Oversættelse af Herault Sechelles interessante Fragmenter om Declamationen; hvad derimod det til Slutningen yttrede Haab angaaer, troer han frimodigen at kunne erklære, at der til at drage sand og ublandet Nytte af en saadan Kunstreise hører den dannede og modne Kunstsmag og Kunstfærdighed, der paa hans seneste Kunstvandringer, i Særdeleshed til hans sande Kunstbroder, Tydsklands Schrøder, ledsagede vor Schwartz. At Critiken, i det mindste med Hensyn til vor unge Saabye, havde nogle Betænkeligheder i saa Henseende, synes følgende Sted af en Bedømmelse over hans Steffen i Steffen og Lise, der i øvrigt, nogle faa Steder undtagne, hvor han faldt i det pudseerlige, roses for den elskværdigste Omhed og Naiveté, ikke utydelig at vidne: „Denne Rolle af Hr. Saabye har især overtydet Anmærkeren om, at han ved beskeden Flid og Uddyrkelse af sit ypperlige Talent, uberuset af Daarers skogrende Bifald, og uforledet af svulstigt Modespil, om han end havde seet det i Paris, kan give vor Skueplads den ømme unge Elsker, den saa længe har savnet; men Natur og Simpelhed ere de tvende Vartegn, han aldrig maa tabe af Syne.“

Samtidig med denne hans her omtalte Rolle, var hans Skiærvæk i Doctoren og Apothekeren. Fandt endog hiin mod dette Slags Stykker og Roller intet mindre end gunstige Critik sig befoiet at erkiænde, at han var den, der fornemmelig bidrog til dette Stykkes Lykke, da han spillede sin Rolle med en saa elskværdig Overgivenhed, at man tilgav hans Carikaturscener for Maadens Skyld, hvorpaa de udfortes; og blot yttre den Frygt: at det Bifald, han i slige Roller vandt, kunde giore ham dov mod Camoenens lydelige Raab, der opfordrede ham at blive vor danske Klingmann (den bedste unge Elsker, Undertegnede paa nogen offentlig Skueplads har seet), er det da Under, at Mængden, der i saa Henseende aldrig er noieregnende, og sær den qvindelige Deel deraf, der i hans Fruentimmerforklædning med Foie fandt ham saa ualmindelig smuk, giorde Alt sit til at overdove Critikens Varselsrost, saameget mere, som denne i den Nodvendighed at lofte Stemmen for at blive hort, saa lettelig kunde fristes til at tale hoiere og haardere, end den tienligt er, hvis den ellers vil hores med Velvillie og Virkning? En anden samtidig Rolle af vor Saabye, som han indtil sine sidste Dage med samme Held vedblev at udfore, var hans Vilhelm i Schroders Fætter fra Lissabon, en Rolle, som udentvivl ikke hæderligere for ham kunde caracteriseres end ved det, der i ovenmældte Critik sagdes om ham: at Han var de tvende — i deres fuld=

komne Forskiellighed maaskee lige — fortreffelige Søstres, Jfr. Astrup (Sophies), og Madam Clausen (Charlottes) værdige Broder, der havde al den tækkelige Letsindighed, somgiorde, at man ikke kunde hade ham, skiøndt man undertiden blev vred paa hans Feil, en Roes, han indtil sin Død i saamange Roller af dette Slags hævdede og befæstede.

Lykkeligere Auspicier end de, hvorunder vor Saabye begyndte sit næste Theateraar 1790=91, lade sig neppe tænke, da han paa dets første Aften viste sig fordeelagtigen i tvende af vore ypperste Digteres Originalarbeider, som Frode i vor Prams for lidet paaskiønnede Fingal og Frode, og som Peter i vor Thaarups ikke over Fortieneste yndede Høstgilde. Fandt end hiin strænge Critik, der da udtalede sig i de bekiændte Breve i Morgenposten, ham i det førstnævnte Heltesørgespil for blød, ikke noksom Mand og Helt, og, for at undgaae denne Feil, undertiden henfalden til det spændte (en Daddel, som han i deslige Roller neppe nogensinde ganske gik fri for) da paaskiønnede den dog tillige hans kiændelige Stræben efter Simpelhed og Sandhed, satte hans Frode langt over hans øvrige Roller af dette Slags, og vedgik, at man ikke deri kunde see ham uden Fornøielse; ogsaa havde vel denne Rolle ingen ringe Deel i, at Digteren selv, da han i

Theateraarets sidste Halvdeel paatog sig Minervas Theaterartikel, gav Saabye det Vidnesbyrd: at han havde viist, hvorledes han skulde forestille den unge raske bebestemte lidenskabsfulde Helt, og hvad Virkning hans Figur, Organ og Anstand skulde giøre i saadanne Roller i sande gode Sørgespil, naar maaskee Publicum blev vant til at føle dette Slags Skuespils Skiønheder. Savnede end ligeledes ovenmeldte Critik i hans Peter, især første Aften, vel meget Sømandens Raskhed, da fandt den sig dog tillige beføiet at tilstaae, at Componisten vel og kunde have sin Deel i Skylden for denne Rolles vel idylliske Behandling; hvorhos den og ved følgende Forestillinger med Glæde erkiændte hans stadige Bestræbelse at forene Digterens og Componistens Fordringer med hinanden; ligesom og en kort derpaa følgende Gientagelse af den ovenomtalte Steffen og Lise gav den Anledning til den glade Erklæring: at den Ømhed og Sødhed, hvormed han sagde sin aldeles idylliske Rolle, forenet med hans øvrige Talenter, Flid og Opmærksomhed for Critik, forvissede om, at han kunde blive den saalænge savnede Skuespiller for de ømme Elskerroller.

Ikke slet saa tilfreds var vel Critiken med hans næste ny Rolle, Fedor i Strelitzerne (et Sørgespil vi vel, medens vi endnu have den uopnaaelige Maria Osiakova, skulde ønske os paa Skuepladsen igien)

skiøndt den lod hans Flid, Talenter, og heldige Fremstræben ogsaa her vederfares Ret; men ikke uden Føie var det vel, at Skuespillerens vennehulde Talsmand vor Pram i Minervas nys omtalte Theaterartikel ved denne Leilighed erindrede: at Fedors Rolle fra Forfatterens — vel overalt ikke saa ganske sikre eller stadige — Haand havde en Blanding af Blødhed og Kiækhed, der giorde den ikke lidet vanskelig at udføre.

Desmere afgiort og eenstemmig var Dommen om den næste nye Rolle af ham, Charles i Bagtalelsens Skole. Isteden for at sammenligne ham med sine Forgiængere — sagde Undertegnede i de her saa tit anførte Breve i Morgenposten — vil jeg heller sammenligne ham med sig selv, og reent ud tilstaae, at jeg aldrig har seet ham i nogen Rolle, hvor han har fornøiet mig saameget; det var den sande godmodige elskværdige Galning. Alle sine Pudserligheder sagde han paa den morsomste og derhos tækkeligste Maade; deriblandt især alle de Repliker til og om Skilderierne; samt Skiærmbretscenen;" og at denne Dom om denne Rolle uforandret vedblev at være Undertegnedes, har han i sit ikke mange Maaneder før vor Saabyes Død udkomne Skrift: Forelæsninger over Skuespillerkunsten, paa det uimodsigeligste godtgiort, i det han ikke blot omtalte denne letsindige, aabenhiertige, overgivne, raske

Charles, som spillet med alle de Fortrin, hvormed Naturen saa rigelig havde udstyret vor Saaby, men og udtrykkelig nævnte den, som et værdigt Sidestykke til Hr. Rosings saa ualmindelig mesterlige Joseph.

Inden vi forlade dette Theateraar maa jeg endnu omtale tvende særdeles heldige Roller af ham i gamle Stykker: den unge Richard i Hendrik den Fierdes Jagt, der, som Pram med Føie erindrede, aldrig hos os havde viist sig saa simpel skiøn, som i hans Hænder; og Fændriken i Pagen, atter een af de Roller, der saa letteligen blive om ikke unaturlige dog modbydelige, naar ikke deres Vanart formildes ved den ungdommelige Letsindighed, som vor Saabye saa heldigen vidste at lægge deri.

Ikke mindre Føie fik Critiken til samme Anmærkning ved hans Ferdinand i værdige Fader, en af hans første Roller i følgende Theateraar (1791 = 92) ved den saa velsignede Jovialitet, hvormed han udførte dens muntre Scener; men fremfor Alt jublede den høit ved hans Anders i to Sædler: Tænk Dig — hedder det om denne Rolle i de omtalte Morgenpostbreve — den meest tækkelige ejegode naive lidt eenfoldige 17 Aars Elsker, hvis Kiærlighed er det ufordærvede, ubesmittede Hiertes ærbødige og og bly Lidenskab,

og da har Du en Afbildning af vor Saaby, som Anders; med eet Ord, det er en Elsker, som man ønsker og under denne Grethe den." For enhver, der i deslige Roller har seet denne Sandheds og Uskylds Eenbaarne, vilde det uskridig være nok at sige, at denne Grethe var Mad. Dahlén, for at paaskiønne, hvor stor den Berømmelse var, som her blev tillagt vor Saaby; for den, der ikke har havt dette Held, og der, efter det Uvæsen, der i Almindelighed kaldes Naiveté, ikke lettelig torde kunde giøre sig nogen Forestilling derom, vil det maaskee ikke være af Veien at afskrive følgende Skildring af hende: „Hendes Spil var fra Begyndelsen til Slutningen betegnet med den ufordærvede Naturs og den ægte Sandheds Stempel; hendes Naivetet beholdt det Anstrog af Blufærdighed, som er Uskyldighed saa egen, og Kunsten saa gierne glemmer ude." Ogsaa findes i samme Recensents Oversyn over Theatrets Tilstand ved Slutningen af Aaret 1791 i dramaturgiske Samlinger femte Hefte følgende Carakteristik af vor Saaby: „Han tragter alt mere og mere efter at opfylde det, hans ypperlige og siældne Talenter give os Ret at fordre af ham; især ere hans landlige Elskere ypperlige, og hans Anders i to Sædler hans sande Triumph." Fandt end Anmælderen i Morgenposten vor Hengangnes Balder, som forrige Aar blev ham overdraget, vel meget i hans landlige ømme El-

skeres Maneer, troede han sig end forpligtet at tilraabe ham efter Boileau

Viis Helten elskende! det vil jeg Dig tilstaae,
Men kiælen Hyrde han ei vorde maa;

da indrømmede han dog tillige, at skiønnere Udvortes og Stemme til denne kielne skiønne Halvgud neppe lod sig tænke, og tilføiede ydermere, at han i den Ligefremhed, hvormed han her fremsatte disse sine Erindringer, troede at give Skuespilleren det uimodsigeligste Beviis, hvor ærlig han meente, hvad han i Anledning af en mindre betydelig Rolle havde sagt til hans Roes: at det han især elskede hos denne talentrige unge Kunstner, var, at han ikke holdt sig for klog til at lade sig sige; og dadlede han end ligeledes ved første Forestilling af Negeren, den vel comiske Side, hvorfra Saaby forekom ham at tage nogle Steder i denne Digterens Mesterrolle, da tilføiede han ikke blot, at det hele blev givet af ham med megen Ild og Liv; men fandt sig og ved Stykkets Gientagelse beføiet at formindske sin Daddel, medens han forøgede hin Roes, især med Hensyn til de mange Ting, han saa fortreflig sagde i i Scenen med Anine.

Det følgende Aars (1792) første dramatiske Nyhed P. A. Heibergs Vonner og Vanner kan jeg, hvorvel vor Saaby ikke havde nogen Rolle deri, her

ikke forbigaae, da Forfatteren i sin Fortale dertil gav ham det hæderfulde Vidnesbyrd, at den, der i Åberwitz, som i Dalton *) meest skulde nærme sig den, til stort Tab for Skuepladsen, ved Conjuncturerne røvede Preisler i disse hans tvende Mesterroller, efter hans Tanker blev en Saaby.

Et sandt Tab i saa Henseende var det derimod for vor Afdøde, at tilfældige Omstændigheder hindrede Digteren i at slutte det tredie Bind af sine samlede Skuespil, der just afbrødes ved Chinafarerne, det her omtalte Aars anden originale Nyhed, da den sandrue Forfatter, der i Opregnelsen af de Skuespillere, man i hans Stykker havde beundret, forved andet Bind, ikke nævnede vor Saaby, som Anton i Forvandlingerne, saa levende Bifald end hans uforta- belige og ypperlige Fortrin, hans mageløse Livlighed og Jovialitet havde tildraget ham deri (udentvivl fordi Forfatteroiet mindst kunde oversee det noget forvidtgaaende og søgte deri) sikkerlig med den varmeste Roes vilde omtalt hans saa høistmorsomme Jost i Chinafarerne, en Rolle, hvori Skuespilleren ikke blot — som

---

*) At denne Rolles nuværende smagfulde Fremstiller dengang endnu ikke var ved Skuepladsen, er det imidlertid min Pligt udtrykkelig her at tilføie.

i dramatiske Tillæg anmærkedes — i Gang, Stilling og Adfærd med saameget Held, og saa smagfuld en Troskab havde copieret den nylig hiemkomne Chinafarers Væsen, at endog de, der vare meest bekiændte med denne Menneskeclasse, beundrede hans Fremstilling deraf; men hvor han endog — hvad ingen, der har betraad vor Skueplads i mit Minde, vel letteligt vilde været istand til — indlod sig i en vedvarende og uafgiort Væddestrid af Munterhed, Livelighed og Tække med vor anden Walther, den i Birgittes, som i saamangen anden saadan Rolle saa vanskeligen opnaaelige Mad. Preisler; og kan jeg overalt ved denne Leilighed ikke tilbageholde den Anmærkning, at som man gierne ved enhver Skueplads finder visse særdeles harmonerende Talenter, saaledes vare han og den nysnævnte Svadas og Thalias Yndling, ligesom skabte og fødde til at spille sammen, og en Scene mellem dem, hvor og naar de begge vare ganske i deres Esse, var stedse een af de meest genialske Aandsnydelser, Undertegnede paa Skuepladsen veed at kalde sig i Minde.

De ovennævnte Conjuncturer — der med Føie kunde kaldes et Værk af den onde Genius, som i en Rad af Aar saa synlig har havt Magt med vor Skueplads — der berøvede os Skuespilleren Preisler i Slutningen af dette Theateraar, gav derved vor Saaby Leilighed at vise samme elskværdige Nidkiærhed for

hans Kald og Konst, der atter saa hæderlig udmærkede hans sidste Dage, (men som tillige fremskyndte dem) i det han over Hals og Hoved paatog sig Baron Birks ved Preislers Undvigelse ledig blevne Rolle i Ringen No. 2, som han i det hele udførte vel, i Særdeleshed de Stæder, hvorved Digteren har stræbt at stemme os fordeelagtigen for denne Spiller af Nød.

Midlertid var det ikke før næste Theateraar, man ret fik Leilighed at paaskionne, hvormeget Skuepladsen, til at bøde paa det store Tab, den ved den nysnævnte Kunstners Bortgang havde liidt, i de tvende talentrige Skuespillere en Saaby, og en Frydendal allerede besad. Tilstaaer end Undertegnede, at Saabys Ludvig Brok i Myndlingerne, alle dens heldige Nuancer uagtet, især i de lidenskabelige Steder, aldrig ret vilde behage ham, vedblev det endog i Henseende til Hettore Gonzaga, at være hans Overbeviisning: at Elskeren deri var heldigere end Fyrsten, de blot ømme Steder, end de lidenskabelige; kan han end ikke endnu gienkalde sig Saabys Fazir, uden at ønske, at denne Rolle mere var bleven spilt som den brændende end den smægtende Elsker, mere som Kaberdars Søn, og Gurlis Broder; fandt han end i hans — ellers ved Spillets Adel, Skiønhed og Runding ikke mindre end ved Skuespillerens udvortes Fordele saa udmærkede — Theseus, mere Ariadnes elskelige Elskling, end Alcidis mandige Stald-

broder; var end ligeledes i hans Balder Elskovsreplikerne de, der særdeles behagede ved deres Sødhed, medens de rasende og hæftige vare Anmærkeren vel franske; hvormange aldeles ypperlige Roller gav da derimod ikke denne korte Periode at lægge i Vægtskaalen mod det mindre fuldkomne i disse? saaledes (slige gamle Roller, der vedbleve at tiltage i Værd og Held, som Charles i Bagtalelsens Skole, Anders i to Sedler, Steffen i Steffen og Lise, Vilhelm i Fætteren fra Lissabon, hvortil hans fortreffelige Weisbard i Deserteuren af sønlig Kiærlighed fortiener at lægges, endda ikke at regne) hans ypperlige Blomsterkrands i de noble Passioner, saaledes hans saa inderlig elskelige Georg i Papegoien, hans fortreflige Sporger i Fændrikken, og hans særdeles heldige sværmerske Elsker i vor tabte Falsens Arv fra Marseille. Lægger man hertil det umiskiændelig skiønne og sande, der endog i de Roller, hvor maaskee ilde valgte Mønstre, eller misforstaaet Opmærksomhed for det, der behagede at udgive sig for den den offentlige Mening, overalt egentlig blot en uhældig Stræben efter at vilde giøre det alt for godt, tildeels ledte den talentfulde Skuespiller paa Afvei, aldrig savnedes, vel havde da de dramatiske Tillæg, kort før de ophørte, Føie til at erkiænde hans stedse heldigere og heldigere Fremgang paa Konstens Bane.

Atter her træffer en Rift i mine dramaturgiske Reminiscentser, da jeg med Aaret 1792 sluttede de dramatiske Tillæg, og hele det følgende Aar saare lidet afgav mig med Skuepladsen, og endnu mindre med dens Bedømmelse. Efter de Underretninger, jeg midlertid fra andre den Tids Theateranmældere kan samle, vare de betydeligste nye Roller, hvormed vor Saaby i dette Aar forøgede sin Virkekreds, Peter i Digteren Guldbergs Peter og Lise, en Rolle, der i det af vor nysnævnte Ven udgivne Tidsskrift Dana kaldes en Pendant til Anders i de to Sædler; hvis Elskerscene ydermere siges, forskiønnet ved vor Saabys Spil, som Lise ved Mad. Dahléns, at henhøre mellem det skiønneste, Danas Rec. i dette Slags havde seet; Baronen i de to Hatte og Johan von Thuren i Indtoget (et Stykke Undertegnede aldrig har seet) Landsvig i Gulddaasen, og Braunsberg i den aabne Brevverling (af alle de Roller hvori Undertegnede har seet den Hengangne, den, om hvilken han allermindst kunde være enig med ham, da han deri forekom ham at spøge aldeles i Utide), Peter i Peters Bryllup, et Pendant til samme Rolle i Høstdagen, foruden ikke faa Roller i ældre Stykker, som efter det nye Tab, Skuepladsen ved Hr. Frydendals uforklarlige Afskedigelse havde liidt, maatte blive en Saaby ene til Deel, indtil Hr. Clausen i

samme Aar tiltraadte at dele denne preislerske Efterladenskab.

Med Aaret 1794, da jeg atter tiltraadde Minervas Bestyrelse, begyndte dens dramatiske Artikel igien fra min Haand, med en Indledning, som blot bebudede korte Anmældelser af de vigtigste Nyheder, tildeels paa Grund af, at den søde Drøm, at Critik, og i Særdeleshed min Critik skulde kunde gavne disse vore Skuespillere, var forsvundet med saa mange andre. Skal Undertegnede fragaae, hvad dog ligger ugjenkaldelig for Publicums Øine; at mellem dem, der havde givet Anledning til ovenstaaende Anke, ogsaa var vor Saaby? skal han fragaae, hvad i denne Aargangs første Theaterartikel to Gange — i Anledning af hans Milford i Veien til Ødelæggelse, og hans Rolle i Todes Husarer — findes gientaget: at Mængdens utidige Bifald paa senere Tid ofte fristede ham til at falde tilbage til noget unaturligt, spændt, oppustet og declamatorisk i sit Foredrag, og det endnu mere i comiske end i alvorlige Roller, og saaledes mere og mere nedlokkede ham fra det Sted, hans Talenter gave ham Fordring paa, og som han f. Ex. ved sin Lubin i gode Moder, et Pendant til Anders i to Sædler, stedse viiste sig istand til at hævde? Skulde virkelig den Hengangne, hvis han saae mig fortie eller

forvanske denne min da yttrede Overbeviisning, ikke være fristet at igienkalde det hæderfulde Vidnesbyrd, han faa Uger for sin Død med saa megen Inderlighed gav mig, og som jeg sætter saamegen Stolthed i at fortiene: at jeg var den, jeg stedse havde været; og var han da den, der trængte til, at Sandheden skulde forties eller forvanskes? havde han da ikke noksom virkeligt Værd til, at man ikke behøver at tillyve ham Noget, at man ogsaa kan vedgaae hans Ufuldkommenheder, som dog meget mere hører paa Døgnsmagens Regning end hans? Har selv vort Olds ypperste Digter ikke taget i Betænkning at sige: naar Publicum elsker Heididelidum heididelido, maa man give det Heididelidum heididelido; er det da saa stor en Brøde af Skuespilleren, at tænke saaledes? og hvis det er en Brøde, hvor faa ere de rene, der kunne løfte Stenen imod ham? og paa hvis Regning hører den egentlig?

Lad os bedre vorde
Alt da bedres vil.

Maaskee behøvede Undertegnede saameget mindre her denne Apologie, som den næste af sine Domme, han om vor Saabye har at anføre, noksom viser, at han i Henseende til ham stedse var — efter sit gamle Valgsprog

Glad ved at rose, uræd for at dadle.

i det han ved hans Gientagelse af Hettore Gonzaga til Jfr. Schmidts (nuværende Mad. Hegers) Debut, vedgik, at den — et Par Scener i første Act fraregnede — aldrig havde behaget ham mere, eller forekommet ham simplere og naturligere; og forekom end Saabys næste nye Rolle, den unge Gluk i Pigen fra Marienborg ham ved første Forestilling hverken at stemme med Fader eller Søster, da den toges fra en alt for latterlig Side, da fandt han ved følgende Forestillinger Foie til at indskrænke denne Daddel; ligesom han, da man til

Til Fornærmelse for meer, end for vor Smag

besudlede Skuepladsen med den røde Hue, havde den dobbelte Glæde i danske Tilskuer offentlig til at kunde erkiænde Saabys Adkomst paa enhver Veltænkendes varmeste Taksigelse og Agtelse, fordi han ved sit Foredrag giorde alt sit til at betage den forargelige Fødesang sit Anstødelige; og i Minerva ydermere at yde ham Moralistens varmeste Tak for den meget anstændige Maade, hvorpaa han behandlede den sandelig mere end tvetydige Romance. Gierne tilstaaer Undertegnede, at der ingen Berømmelse er, det fryder ham mere at kunde give, ligesom der ingen Daddel er, det krænker ham mere at skulde tilbageholde, end hvor det gielder om Theatrets Sømmelighed og Sædelighed,

da det er hans fulde og faste Overbeviisning, at den paa vore Nationalsæder, og følgelig paa vort Nationalværd og Nationalheld, er af uberegnelig Indflydelse. -

Næste Theateraars første betydende Nyhed af vor Hengangne var hans Peter i Høstdagen, atter een af de Roller, om hvilke man i dette Tidsskrift vil finde en competentere Dommers hæderfulde Vidnesbyrd, som Undertegnede giør sig en Ære af, han især ved dette Stykkes senere Forestillinger har havt Foie til at istemme. Ikke mindre hældig, i det mindste i Undertegnedes Dine, var hans anden Nyhed Plumper i han har sin Næse allevegne, og troer han ikke det vil være Saabys Eftermand i denne Rolle uvelkomment, her at finde en kort Carakteristik deraf: „Den navnkundige Fox sagde om Garrik, at han ikke kunde see tosset nok ud til denne Rolle; saaledes syntes Undertegnede ogsaa, at Saaby ikke noksom kunde aflægge den ham særegne Ynde og Tække. Det var denne tækkelige Skuespiller ikke let at blive en besværlig Person, som dog Plumper nødvendig maa være; han gav os blot den godmodige Laps; men den Taabelighed og Urimelighed, den fuldkomne Tankeløshed, Garriks Biograph med saamegen Føie fordrer af denne Rolle, denne Kloddrianskhed var vor Saabys Udvortes ligesaavel for tækkeligt, som Garriks for vittigt til. Fraregnes imidlertid denne Mangel, som egentlig grunder sig paa et virkeligt For-

trin (og som i det mindste er langt at foredrage for den modsatte Yderlighed) fortiente Saabyes Behandling og Udførelse af Rollen det varmeste Bifald: comisk uden at være overdreven, lapset uden at være tølperagtig eller pøbelagtig, agtsom paa sin Rolles Fordringer, uden at ville giøre mere af den, end den krævede, var han, i det mindste for Undertegnede, den eneste morende Person i Stykket."

Næstfølgende Aars første Nyhed af vor Saaby var Partout i Haandværksfolkene, en Rolle, der har nydt en Lykke, som vel neppe er bleven nogen anden Rolle ved vor Skueplads til Deel, fire forskiellige Gange at være i hældige Hænder. Om hans anden Rolle, Carl Goodal i vor Prams sindrige Ægteskabsskole var den Hengangne særdeles uenig med Undertegnede, der atter fandt den taget fra en vel comisk Side; men som derved tilveiebragte Skuespilleren ikke allene Digterens smigrende Vidnesbyrd, at han i det hele udførde den med den Naivetet og Lethed, der udgiorde dens vigtigste Caractertræk, og som Skuespilleren saameget havde i sin Magt, samt hans hædrende Taksigelse saa vel for denne, som de øvrige Roller, han i Digterens Stykker havde udført; men og, hvad endnu var ham hæderfuldere, den gientagne og hiertemeente Forsikring om denne Ædlings oprigtige Venskab. Desoprigtigere beundrede Undertegnede vor

Hengangnes næste nye Rolle Kreuzen i de aftakkede Officerer, hvor han, ved en af de heldigste Forestillinger, Undertegnede mindedes i lang Tid at have seet paa vor Skueplads, blandt de mange heldige nye Personer fandt sig beføiet at sætte Saabys Kreuzen øverst, da den letsindige, ubetænksomme, men derhos raske og ædle Kriger neppe kunde tænkes lykkeligere, da der i hans Action herskede en Sandhed og Lethed, i hans Spil — et Par Smaafeil fraregnet — en Natur og Simpelhed, der — sagde Undertegnede — vilde giøre ham det til en utilgivelig Brøde; hvis han lod sig afskrække fra at advare den Skuespiller, i hvis Magt det stod at spille saaledes, hvor ilde han giorde i, ikke stedse at spille saa; og fandt end Anmælderen hans næste nye Rolle, Wilhelm i vor Ven F. H. Guldbergs hulde Idylle Aftenen, den derpaa anvendte megen Flid uagtet, vel smeltende (smægtende) da var den Beundring desmere ublandet, han i de kort derpaa forestilte fire Formyndere ydede Kunstneren, der som en sand Proteus med megen Troskab og uden al Carricatur fremstillede os de fire forskiellige Personer, den franske Sprader, den gamle Forvalter, den ligefrem Hollænder, og den hellige Qvæker, hvilken sidste især var mesterlig, og lod alle de andre Qvækere langt efter sig; og

hvem ved dette Stykkes Gientagelser denne vanskelige Rolle alt mere og mere giorde den sandeste Ære; da især den Maade, hvorpaa han til Slutning fremstilte sig under de forskiællige Personer efter hinanden, tilbrog sig Undertegnedes varmeste Bifald. Sandelig er, som Undertegnedes store Mester, Tydsklands Schrøder, stedse førte i Munden: Mangfoldighed Skuespillerens ypperste Kunstnerværd, neppe vilde denne Mester da paa vor Skueplads fundet nogen Kunstner, hos hvem han i høiere Grad vilde havt Leilighed at erkiænde og beundre denne Egenskab, end hos vor Hengangne i denne Rolle, en Rolle, man vel ikke aden Føie kunde have ladet kaste i hans Grav, som død med ham, ligesom Hamlet blev kastet i Garriks, hvis vor Skueplads ikke til her at træde i vor Afdødes Sted havde en Frydendal.

Ikke mindre hældigen begyndte vor Hengangne næste Theateraar, 1795-96, med Secretair Ramstein i Islands værdige Kone, en Rolle, hvis sande mandige og delicate Foredrag Undertegnede neppe hæderligere kunde bevidne sin Høiagtelse end ved at erklære, han satte den næst Mad. Rosings Fru Lestenfeldt i samme Stykke, altsaa næst det skiønneste, han efter hendes Juliane Lindorak vidste at have seet; og fandt Undertegnede ham end for ung, smuk, blid, og blød til sin næste nye Rolle, Vilhelm i Göthes de to Sød-

skende, da maa man tilstaae, at alle fire Bebreidelser ere af dem, man vel maatte ønske sig oftere i lignende Roller at have Fristelse til at giøre vore Skuespillere. Om Jacob i gamle og nye Sæder var mellem de Lærde en meget levende Strid, der førtes i Bladene Thalia og Svada. Gierne samtykker i det væsentlige Undertegnede med Hr. Haste, der i det førstnævnte af disse saaledes caracteriserer denne Jacob: „Det er enhver nogenlunde flittig Skuespilgiænger bekiændt, at denne Skuespiller med sin særdeles tækkelige Figur, og sit bøielige Mæle forener Lethed og Ynde i sit Legemes Bevægelser, især i naive Roller, som denne; ikke desmindre havde han opofret disse Fordele for at blive Sandheden tro. Hans Gang, hans Stillinger, Tonefaldene i hans Tale, Alt røbede den ikke udyrkede, men uslebne Dreng, der ved Grammatik og Ordbog aldrig havde ladet det falde sig ind, at det ikke var ligegyldigt, hvorledes man lod sin Kiole sye, hvorledes man knappede den, bar sin Hat, bandt sit Halstørklæde, hvorledes man stod, gik, o. s. v." Kun naar denne Kunstdommer tillige yttrer det Ønske: at Christine — Mad. Heger — mere vilde viist sig Jacobs Søster, kan jeg, saa ofte jeg end siden den Tid har seet disse Roller, ikke frafalde min gamle Mening, at det havde snarere været at ønske, at han havde viist sig mere hendes Broder, at hans Simpelhed og Naturlighed havde været saa reen for alt comisk, som hendes var og er.

Mindre betydelig men ikke mindre udsat for stridige Domme var hans næste nye Skuespilrolle, Bedford i Jüngers morsomme Kiolen fra Lyon, hvori han selv efter sin varme Beundrers Dom i Thalia velmeget opofrede sin virkelige Rolle for den paatagne.

Uendelig betydeligere var hans næste nye Rolle, Dyvekes Torben Oxe. I denne — sagde Undertegnede i et Brev til Udgiveren af Svada; vilde den hengangne Digter have erkiændt Dyvekes ømme Elsker, og om han maaskee endog havde fundet, at Kunstneren for at contrastere desbedre med Christiern hist og her behandlede den lidt vel blødt, maaskee og lidt vel declamatorisk for en de Dages Ridder, vilde de dog udentvivl til næste Forestilling lettelig kunnet blevet enige om disse Steder, og Digterens Tak til ham vilde da blevet udeelt og ublandet." Men desværre dette skeede ikke; og Undertegnede tager ikke i Betænkning at vedgaae den Overbeviisning, hvori endnu den allersidste Forestilling af dette henrivende Sørgespil faa Dage før den heromtalte Skuespillers Død bestyrkede ham: at denne, den ypperste Elskerrolle, vor Skueplads fra Ewalds Balder til Oehlenschlägers Axel har besiddet, endnu stedse venter paa den Fremstiller, der skal lade den vederfares sin fulde Ret, der veed at give os sand lidenskabelig Kiærlighed, uden Ordbram og Svulst, hvad ingen

Følelse, næst Kiækhed, er saa afsagt en Hader af, som Kiærligheden.

Uagtet de Stridigheder, det nysomtalte Stykke gav Anledning til, og hvori Undertegnede ikke blot uden sin Brøde, men aldeles mod sin Villie, blev inddraget, vare Hovedmidlerne, hans onde Genius betiente sig af, til at bortdrive ham for Alvor fra det dramatiske Studium, som han indtil den Tid aldrig ganske havde kundet overtale sig til at forsage, kom han dog, inden han nedlagde den dramaturgiske Pen, endnu til at anmælde een ny Rolle af vor Saaby, hans van der Husen i Armod og Høimodighed; og troer han om den ved denne Leilighed at borde erklære, hvorvel den Afdøde undertiden ustridig gav Føie til den da mod ham førte Anke: at han, til hvem det saa ganske stod at vise os den tækkelige Galning, saa ofte af Frygt for at giøre forlidet, faldt til den modsatte Yderlighed; da har han igien andre heldigere Gange seet Saaby give den saaledes, med al den Raskhed, Munterhed, og Elskelighed, som han — efter Hr. Hastes rigtige Yttring — saavel havde i sin Magt, at han ikke lettelig venter at see ham erstattet, end sige nogensinde overgaaet deri.

Med 29de Februar 1796 endte Undertegnede sin dramatiske Recensentbane; og de samme Grunde, som

bragde ham til at forlade denne, drev ham snart ligeledes til reent at ophøre at besøge Skuepladsen; og hvorvel han, da han, efter næsten 10 Aars Fraværelse, uventet 1805 nød den Ære, af Theaterchefen, nuværende Oberhofmarschal Hauch, at indbydes at tage Deel i den nys oprettede dramatiske Skoles Underviisning og Styrelse, nu og da, fornemmelig i det første Aar, kom igien paa Comedie, var dog i den lange Mellemtid, Skuepladsen baade i Henseende til Personer, Stykker, og Spillemaade blevet ham for fremmed til, at han med fordums Interesse skulde giort sig et Studium deraf; ligesom han og tilstaaer, at de faa Stykker, han helst, hyppigst og opmærksomst siden den Tid har seet, vare de, der fra ældre Dage af, og ved at beholde i det mindste en Deel af deres gamle Forskiønnere, vare ham kiære.

Men hvorvel det da ikke staaer til ham, giennem de seneste fiorten Aar af vor Hengangnes Kunstvandring, saaledes at følge ham næsten Skridt for Skridt, som det den første Halvdeel af hans Bane igiennem er skeet, har Undertegnede dog især paa den allersidste Tid seet vor Afdøde saameget og saa opmærksom, at han frit vover at paastaae, at den Dom, der i Nordia blev fældet over vor Saaby i Begyndelsen af 1795, endnu i Begyndelsen af 1810 i alle sine Ord, Punkter og Clausuler vilde blevet kiændt ved Magt: „Herr Saaby

— hedder det der — kan velsigne Naturen for Rundhed, da den udstyrede ham til Skuepladsen. Med et saare veldannet Legeme og tækkeligt Ansigt, forener han en blid og meget bøielig Stemme. Hans Styrke er i naive og uskyldige Roller, samt i gode Libertineres. Saaledes giver han Anders i to Sædler med uopnaaelig Natur og Sødhed, ligeledes Peter i Høstdagen, næsten ligeledes Steffen i Steffen og Lise; hans Charles Bertram i Bagtalelsens Skole, hans Greve i aabenbare Krig, udbreder Elskelighed fra først til sidst over disse Roller. Han maa tit spille Cavalierer. Han regnes for en af vore behageligste Sangere." Lad end saa være, at mellem de Tidernes Tegn, der have giort Undertegnede vor nuværende Skueplads saa fremmed, især i Sammenligning med, hvad han i ældre Dage har kiændt den at være, det ikke er det mindste, at — for at læmpe et bekiændt Ordsprog efter Omstændighederne — Thalia nuomstunder kun sielden har et Tempel, hvor jo Buffona tillige i Forgaarden faaer sig et Capel, og at det desværre ligeledes er alt for almindeligt, at de, der gaae ind for at offre i Helligdommen, (ustridig af samme Klogskab, som den parisiske Kone, der i det, hun offrede til Erkeengelen Michael, tillige betænkte Dragen for hans Fod med et Vorlys, da det — sagde hun — var godt at have Venner allevegne, siden man ikke lettelig kunde vide, hvor man kunde komme) først bringe deres Gaver paa Forgaardens Af-

gudsalter; Lad end saa være, at man ingenlunde kan frikiende vor Afdøde for saadan Føielighed mod den afgudiske Mængde, der vist nok heller ikke lod den upaaskionnet og uigiengieldet, da maa man dog tillige baade lade ham vederfares den Ret, at han ikke lettelig var blandt dem, der, for desstadigere at blive Mængden i Öie, saagodtsom over Forgaarden aldeles forsømme den indre Helligdom, end mindre blandt dem, der om de og engang ligesom af Vanvare forvilde sig ind i det Indre, staae tomhændede der, da de enten have i Forgaarden ydet alt, hvad de formaaede at bringe tilveie, eller overalt, egentlig Intet nogensteds have at nyde; da bragde han desuagtet Thalia sin skionne kiærkomne Gave, nær havde jeg sagt med samme rige og runde Haand, hvormed Naturen havde udstyret ham selv. Uden Allegorie: kan han end paa senere Tider maaskee endnu mindre end i tidligere Aar, frikiendes for, mangengang at have hyldet den skuespilbesøgende Mængdes aldeles forvante og fordærvede Smag ved undertiden — især hvor han, som Haste udtrykker sig, maatte spille Cavaleer — endog fuldkommen utidigt Pudsenmageri, da var selv dette Pudsenmageri deels uden Undtagelse saa reent for alt det ækle, gemene og modbydelige, der dog for saamange just er Hovedkrydderiet deri, deels indhyllet i saa megen og sand Elskelighed, Livelighed, og Mangfoldighed, at selv den, der ugierne saae en Saaby nedlade sig dertil, ikke altid kunde

see det selv uden al Fornøielse; deels var der og stedse ved Siden deraf, saa meget sandt, skiønt, og naturligt, at man i samme Dieblik, som man fristedes til at finde hint Overdrevne og Søgte saameget utilgiveligere hos den, der saaledes ikke trængte dertil, inden man vidste deraf, allerede havde tilgivet ham det. Hævdede han end ikke altid det Skuespils eller den Rolles Tone og Værdighed, hvori han fremstod, da hyldede han dog stedse Skuepladsens, og fornedrede den ikke til Fiælebod; var han end stundum uundskyldelig overgiven, var han dog aldrig væmmelig overdreven, var han end tit, selv i Utide, en Galning, da var der dog Methode i hans Galskab, og da bar dog selve hans Galskaber stedse Tækkelighedens ufortabelige Præg; da var det — om det tillades mig at ende denne Skildring med en Allegorie — da var det, som om Naturen og han i kierlig Overgivenhed nu da paa Dieblikke legede Skiul med hinanden, for at favnes des inderligere og hierteligere, naar de fandt hverandre igien.

Saaledes beundrede Undertegnede i Forening med sin da nylig hiemkomne Ven, Digteren Oehlenschläger, vor Saaby den 24de December, som Peter i Sølvbrylluppet, en Rolle, som han til Mad. Rosings Benefice spilte med en Fylde af Ungdommelighed og Liv, en Begeistring, som om selve Aftenen, og hvad for-

tient Hæder og Hyldest derved viistes vor første Kunstnerinde, var personligen hans, eller som hun virkelig kunde været ham selv den kiære og kierlige Moder, hun i Stykket saa mesterlig forestilte. Inden selve dette Stykke midlertid var til Ende, begyndte man allerede at ymte om, at en Rørelse, som han allerede under Prøven havde fornummet, og, for ikke at lægge en hædret Kunstsøster noget i Veien, ringeagtet, syntes at at vilde mælde sig igien; i Efterstykket de to smaa Savoiarder havde den allerede tegnet sig med umiskiændelige Træk paa hans halve Ansigt; ikke desmindre udførte han Baronens Rolle deri med en simpel Adel, og henrivende Hiertelighed, som maa giøre den uforglemmelig endog for den, der ikke i dette hans Kunstværd tillige beundrede Kunstnerens Menneskeværd, den skiønne Velvillie, og det ædle Kunstbrodersind, der gav ham Kraft til at spille saaledes, efterat allerede Døden, som han selv udtrykte sig, havde saa lydelig banket paa hans Dør.

Almindelig var den Overraskelse, denne hans pludselige Overgang fra Glædens Skiød til Hælsots Favn opvakde endog hos dem, der ikke erfoer hine nærmere Omstændigheder derved, som maatte giøre denne eiegode Ædling saa usigelig kiærere for enhver, der havde Sands for det sande Ædle og Gode; imidlertid syntes hans første Anstød at gaae lykkelig over; og den

Ungdommelighed, den mandige Kraft, den Sundhedens Skiønhed, der selv i det Øieblik, da han bugnede under Stødet, syntes ligesom udgydet over ham, besiælede os endnu med det Haab

Snart at see ham karsk at stande,

et Haab, som vist nok hyppige skiønt svagere Tilbagefald idelig brød paa, men som han dog var os for kiær til, vi ikke skulde vedblive at daare os med.

Ulykkeligviis satte et Vanheld en af hans Kunstbrødre ud af Stand til at udføre den Rolle, ham i det til Kongens Fødselsdag bestemte Sørgespil Axel og Valdborg var tildeelt. Vor Saaby syntes i det Øieblik den eneste, der kunde afhielpe Savnet, og med sin vante ualmindelige Embedsiver, som i dette Øieblik hans varme Kiærlighed for Digteren og Stykket gav fordoblet Liv, satte han sig ud over alle Farer og Betænkeligheder, paatog sig den, og udførte den paa den bestemte Høitidsdag, saaledes, at man med Føie kunde sige: Døden, der allerede saa kiændelig havde faaet Magt med hans elskelige Stemme, magtede Intet over hans Aands Iver og Lyst; ja hvad end er mere; denne indvortes Kraft syntes ligesom at seire over hans udvortes Svaghed; og gav han saaledes, adskillige Recidiver uagtet, i et Tidsrum af fire Uger, foruden flere

af sine vigtigste og vanskeligste Roller, som Torben Oxe i Dyveke, Keiseren i Herman von Unna, o. fl., nysomtalte Kong Hakon Herdebred fem Gange, med tilsyneladende stedse tiltagende Styrke; men ak det var

Siælens sidste Glimt i et halvbrustent Øie
Hvis Flammer vise kun, det snart skal slukkes.

—

Torsdagen den 1ste Martii, hans Fødselsdag, var han paa Prøve af een af sine Yndlingsroller, Edvard Gluk i Pigen af Marienborg; med næsten mere end almindelig Munterhed verlede han Lykønskninger med en gammel Kunstbroder, hvis Fødselsdag indfaldt i de samme Dage, da han i det samme i sit Inderste modtog Dødens sidste lydelige Kald, sank tilbage, og blev bragt hiem paa sin Sotteseng, hvor han to Dage derpaa, Løverdagen den 3die Martii om Eftermiddagen henslumrede, inderlig begrædt af trofast Venskab, der ærligen stræbte at lindre hans sidste Timer, hiertelig beklaget af enhver, der kiendte ham som Menneske, oprigtig savnet af hver Scenens Ven, der har Sands for ualmindelige Naturgaver og maaskee endnu ualmindeligere Iver for Kald og Kunst, et silde, maaskee aldrig, oprettteligt Tab for vor Skueplads, der nu ikke har nogen Skuespiller fra Roses Dage mere tilbage. Ogsaa var Sorgen over hans Død almindelig, saameget mere, som Efterretningen derom just kom i Skue=

spilhuset, medens Sørgespillet Axel og Valdborg, der havde været hans Livs Farvel, og hvori hans Rolle var overdraget en ung Skuespiller, hvem han særdeles yndede, blev forestilt. Om hans Jordefærd faa Dage derefter, vil jeg meddele en Beretning, der har været bestemt at indrykke i de offentlige Tidender, hvor den dog ikke har fundet Optagelse.

„Onsdagen den 7 Martii jordedes Skuespiller Saaby paa Assistentskirkegaarden. En siælden talrig Skare af adskillige Klasser, Kunstnere, Videnskabsmænd, Militaire, ledsagede ham til sit Hvilested. Skaren samledes i Harmoniens Værelser, hvor Selskabet, hvis mangeaarige Medlem han var, havde tilladt Liget at henflyttes. Da Liigfølget var samlet, indtraadde det i en mørk Sal, hvor Ligkisten stod omgivet af brændende Candelabrer. Paa den smukt forarbeidede Kiste laae en skion Plade, omgiven af en stor med levende Blomster rigt indflettet Laurkrands. Pladens Indskrift var følgende Linier af hans Ven og Kunstbroder, Skuespiller Foersom:

Her hviler
Peter Rasmus Saaby
kongelig Skuespiller
fød i Kiøbenhavn den 1ste Martii 1762.
død den 3die Martii 1810.

Vandrer! mindes ham, og Du skal sande,
Mandig Kraft og Skiønhed bugned her.
Lær heraf, Du karsk i Dag kan stande,
Og i Morgen er Du ikke meer.
Nyd med Viisdom da, og virk med Varme!
Smil, selv miskiændt, rolig og tilfreds!
Dø, som han, i trofast Venskabs Arme,
Vaagn, som han, i himmelsk Kiærligheds.

Da Toget skulde begynde, fremtraadde Hr. Professor Zink, og i nogle hiertelige Ord lagde sin Kiærlighed og Agtelse for den Afdøde for Dagen; ligesaa fremstod Ridder og Theaterdirecteur Professor Rahbek, og talte faa men meget sigende Ord til hans Minde. Derpaa bortbares Liget af otte af hans ældre Kunstbrødre; disse afløstes af frivillige Bærende, indtil de atter ved Rundekirke, hvor Toget standsede, toge det, og bare det op mod Choret, hvor en smukt forfattet og smukt componeret Gravsang blev afsiunget af Skuepladsens mandlige og adskillige af dens qvindelige Personale, ledsaget af adskillige af de kongelige Capelmusici. Tilskuernes Tal var saa stort, at Følget neppe kunde komme ind i Kirken; derpaa sattes Kisten i Ligvognen af ovenomtalte otte Skuespillere, der atter *) udtoge det paa As-

*) Hvorved de venskabeligen gave mig, som en gammel Kunstbroder, Sted iblandt sig. K. R.

sistentskirkegaarden, og bare det til Graven, hvor et enkelt Vers blev afsiunget og Blomster stroede i Graven (af Sangerinderne, der, det barske Veirligt uagtet, ikke vilde lade dem afholde fra at ledsage ham til hans sidste Hvilested); hvorefter Toget skiltes ad, hvorved kun een Ting stødte manges Øie, den nemlig, at (med al Agtelse for den agtværdige Mand, der forrettede Jordspaakastelsen) kun en eneste af Kiøbenhavns oplyste og talrige Geistlighed ledsagede den Mands Støv til Jorden, der — (hvorpaa Geistligheden havde havt saa mange Beviser) aldrig, hvor det gialdt om at bidrage til Almeennytte, giorde sit Talent kostbart, ligesaa lidt, som det kongelige danske Skuespillerselskab og Capel nogensinde pleier at giøre det."

Gravsangen, der i ovenmeddeelte Beretning omtales, vil med Forfatterens, Hr. N. T. Bruns, venskabelige Tilladelse findes aftrykt i dette Tidskrift; den enkelte Strophe, der blev siunget ved Jordspaakastelsen, findes alt aftrykt her, da det var den samme, hvormed min Medudgiver havde prydet vor Vens Liigplade. De tvende træffende Linier af denne Indskrift

Lær af ham, Du karsk i Dag kan stande,
Og i Morgen er Du ikke meer;

kunde med Føie siges at være Texten til Professor Zinks

Tale ved Kisten; de faa Ord, jeg henrevet af dette Exempel, ubetænkt og uforberedet, af mit fulde Hierte fremførte, var mit hiertelige Broderfarvel til den ædle Hengangne, et svagt Udtryk af mine Følelser for ham, der med Føie kunde siges at have hengivet sit Liv, som et Offer for ædel Kunstbroderhuldskab, og ualmindelig Nidkiærhed for sit elskede Kald. En værdigere Lovtale over den Afdøde ere vi saa lykkelige i dette Tidskrift at kunne meddele i det Eftermæle, hans store Lærer, Sandhedens sceniske Ypperstepræst, vor tabte Schwarts, i sit Skuespillerfarvel helligede denne sin forangangne Lærling og Yndling, hvilket han venskabeligen har tilladt os at hædre vort Tidskrift med.

Et ikke mindre hæderfuldt Æreminde for den Afdødes Menneske- og Kunst-Værd, er det Venskab, saa mange af Borgersamfundets og Parnassets Ædleste og Ypperste fra hans tidlige Ungdom til hans sidste Dag uafbrudt bevarede ham; saaledes hans ovenomtalte — alle Alderes Ven, Ædlingen Pram, der ved saamange offentlige Minder har bevidnet dette sit uforanderlige og uforandrede Sindelag; saaledes vor aldrig aldrende Anacreon, Prof. T. C. Brun, der vist nok paa samme evige Ungdommelighed hos vor Saaby maatte gienkiende sin Aands Nærbeslægtede, og der i et af sine sande Vittighedsværker, der ligger for mig, med en Pen, der endnu aldrig har fornedret sig til Smiger,

skriftligen har bevidnet, hvor megen Priis han satte paa den Hengangnes Venskab; saaledes vor Ungdoms-Ven Tibullus Guldberg, der for i et Exemplar af et af de Arbeider, hvorved han af Opdragelsen har giort sig saa fortient, har lykønsket den Hengangne som Ægtemand med nogle Linier, som bære det fortrolige Samlivs Stempel alt for umiskiendelig til at fremlægges her.

Som et nyt hæderfuldt og velfortient Eftermæle for den Afdøde, troer Undertegnede endnu at burde anføre, at vor retviise mod alskens Borgerværd og Fortieneste saa faderlige Konge har paa Theaterdirectionens Forestilling allernaadigst tilladt, at den Beneficeforestilling, som i næste Aar vilde tilfaldet den Hengangne for 30 Aars Tieneste, i Betragtning af, at hans ubetimelige Død kunde synes fremskyndet ved hans Iver for Kunst og Kald, maatte tildeles hans efterladte eneste Søn; og vil da ved denne Leilighed, Publikums skiønsomme Rundhed bedst kunde godtgiøre Sandheden af de tvende ovenanførte Brunske Linier

Scenens Ynder ei hans Værd vil glemme,
Og hans Navn bevarer Danmarks Folk.

K. L. Rahbek.

Gravsang

over

Peter Saaby,

Kongelig Skuespiller;

affiungen ved hans Jordefærd den 7 Marti 1810.

Af

N. T. Bruun og Ludvig Zinck.

Broder! Kunstner! Ven! Dig Graven kalder!
Døden rev Dig bort i Styrkens Aar!
Venskab ved Din sorte Baare staaer,
og vor hede Taare paa den falder!
Han er blegnet, som Naturens Haand
havde meer end moderlig udrustet!
ak! hans milde Øie alt er brustet!
Dødens Kulde iisnet har hans Aand!

Livets Skueplads og Kunstens Scene
elsket, savnet, Broder, Du forlod!
nylig Du som Folkets Yndling stod —
snart i Jordens Skiød Du slumrer ene!
Tit som Glædens Bud og Skialdens Tolk
henrev os Din vennehulde Stemme!
Kunstens Ynder ei Dit Værd vil glemme;
og Dit Navn bevarer Danmarks Folk.

Dette er Din Kunstnerløn; som Fader
slumre Du i Graven uden Sorg:
Gud er Faderløses faste Borg!
og Dit Barn Du Venner efterlader.
Hedenfarne! naar vi sees igien,
skal vi trøstig for Dit Aasyn møde;
thi forladt i Livets Morgenrøde
i hvert Hierte fandt Din Søn en Ven.

Scener
af første Deel
af
Shakspeare's
Henrik den Fierde.

Forerindring.

Ingen af alle Shakspeare's Skuespil, siger Johnson, læses saa begiærligt i deres Fædreland, som 1ste og 2den Deel af Henrik den 4de; og maaskee har ingen Forfatter endnu ved to Stykker moret saa ubeskriveligt. Efter en kort, men treffende Karakteristik af den ligesaa stor som original fremstilte Prinds Henrik, og den ligesaa jernhaarde som stolte, ædle og høimodige Kriger Percy kommer han til Falstaff, og udbryder: „Falstaff, uefterlignede, uefterlignelige Falstaff! hvorledes skal jeg beskrive dig! Du Blanding af Forstand og Last; af Forstand, som man kan beundre, men ei agte; af Last, som man kan foragte, men neppe afskye. Falstaff er en Carakteer, som vrimler af Feil, og af saadanne Feil, som naturligviis opvække Foragt. Han er Tyv og Fraadser, Kujon og Skryder, altid rede til at bedrage den Svage, røve den

Fattige, og skræmme den Værgeløse. Han er paa eengang krybende og bitter, og bagvasker dem fraværende, som han lever af at smigre for. Han er Selskabsbroder af Prindsen, kun forsaavidt som han er Agent for hans Laster; men han er saa opblæst af dette Bekjendtskab, at han ei blot er overmodig og opblæst hos simple Folk, men troer endog, at kunne gielde Noget hos Hertugen af Lancaster. Og dog forstaaer dette saa fordærvede, saa foragtelige Menneske at giøre sig nødvendig for den Prinds, som foragter ham, ved den meest indtagende af alle Egenskaber: en evindelig Munterhed, ved den Gave at opvække Latter; en Gave, som aldrig slaaer ham feil, og som man ynder saa meget mere, som hans Vittighed ikke er af det Slags, der glimrer og opvækker Misundelse, men bestaaer blot i muntre, livlige Indfald, som more, men ikke saare. Endnu bør man lægge Mærke til, at hans Feil ei ere uhyre og afskyelige, saa at man kan bære over med hans Udsvævelse, for hans lystige Lunes Skyld." — Saavidt Johnson. Shakspeare har indført Falstaff i 1ste og 2den Deel af Henrik den 4de. I Henrik den 5te fortælles, at han er død; men i et senere Skuespil: de muntre Koner i Windsor see vi ham som Elsker, og Sagnet fortæller, at Dronning Elisabeth yndede denne Karakteer saa meget, at hun formaaede Digteren til igien at opvække ham fra de Døde, og vise ham paa Skuepladsen i denne Situa-

tion, hvori hun især ønskede at see ham. Da saa saare lidet af Shakspeare's komiske Stykker er oversat paa Dansk, *) troede jeg, at disse Scener kunde interessere En og Anden. Den, Læser hvis fine Smag støder sig over Shakspeare's dierve Lune, maa jeg tilraabe med Ulr. v. Hutten:

„Sei nicht, o Leser, von zu zartem Ohr:
sonst ist die herbe Speise nicht für Dich!"

---

*) Dette er skrevet 1806, førend Dr. Meislings Oversættelse var bebudet.

Overs.

Scener
af første Deel af Shakspeare's Henrik den Fierde.

I.

Henrik, Prinds af Wales, og Falstaff.

Falstaff. Nu, Henrik, hvad Tid paa Dagen er det, min Gut?

Pr. Henrik. Du er bleven saa tykhovedet af at drikke gammel Kanarie-Sæk, af at løsne dine Knapper efter Aftensmaden, og sove paa Bænke efter Middagsmaaltidet, at Du har forglemt egentlig at spørge om det, som Du egentlig vil vide. Hvad Dievelen har Du at giøre med Tiden af Dagen? med mindre Timerne vare Bægere, fulde af Sæk, og Minutterne Kapuner, og Seierværkerne Rufferskers Tunger, og Skiverne Skildter paa Jomfru-Huse, og den velsignede Soel selv en vakker brændende Tøs i ildfarvet Taft. Jeg seer ingen Grund, hvorfor Du skulde spilde Dine Ord med at spørge om Tiden paa Dagen.

Falst. I Sandhed, I er noget nær ved Meningen, Henrik: thi vi, som nappe Guldbørser, gaae ved Maanen og Syvstiernen, og ikke ved Phæbus,

„den vandrende Ridder saa bold."

Og hør nu, Du velsignede Gavstrik! naar Du engang bliver Konge — som, Gud velsigne Din Naade,

(Majestæt skulde jeg sige; thi Naade vil Du ikke have noget af) —

Pr. Henr. Hvad! ikke noget?

Falst. Nei, min Siel! ikke saameget som til at give Salt til et Æg.

Pr. Henr. Nu, hvad saa? Herud med Sproget!

Falst. Nu da, Du lille Dievelunge! naar Du bliver Konge, saa lad ikke os, som ere Vaabendragere for den natlige Orden, kaldes Tyveknægte ved lys Dag. Lad os være Dianas Jægere, Mørkets Riddere, Maanens Kieledægger, og lad Folk sige, vi ere Folk, det er en Lyst at regiere over, da vi, ligesom Havet, regieres af vor ædle og kydske Herskerinde Maanen, under hvis Beskyttelse vi — stiæle.

Pr. Henr. Du taler herligt; og det holder ogsaa Stik: thi vores Lykke, vi som ere Maanens Tienere, lider af Ebbe og Flod, ligesom Havet, da den, ligesom Havet, regieres af Maanen. Som for Exempel en Guldbørs rapses paa det allerdrabeligste Mandag Nat, og ødes paa det allervenskabeligste Tirsdag Morgen; den faaes ved at raabe: Pengene herud! og ødes med at skrige: mere Viin herind! Snart saa lav Ebbe, som det nederste Trin paa Stigen; og snart saa høi Flod, som den øverste Rand af Galgen.

Falst. Du har, for Gud! Ret, min Gut. — Og er ikke min Vertinde i Kroen ret en prægtig sød Tøs?

Pr. Henr. Som Honning fra Hybla, gamle Kommandant! og er ikke en Vams af Bøffellæder ret et prægtigt sødt Klædestykke til Slid?

Falst. Hvad skal det sige, Calfrands! Kommer Du nu igien med dine Skoser og Gloser? Hvad Dievelen har jeg at giøre med din Vams af Bøffellæder?

Pr. Henr. Nu, hvad Pokker har jeg at giøre med din Vertinde i Kroen?

Falst. O jo, Du har kaldt hende ind, for at giøre Afregning tidt og mange Gange.

Pr. Henr. Kaldte jeg nogensinde Dig ind, at Du skulde betale Din Part?

Falst. Nei, jeg vil lade Dig vederfares Ret: Du har altid betalt det Hele der.

Pr. Henr. Ja, baade der og overalt, saavidt som mine rede Penge vilde strække til, og hvor de ikke vilde, har jeg brugt min Kredit.

Falst. Ja, og brugt den saaledes, at dersom ikke hver Mand var vis paa, at Du er en vis Mand paa Kronen, saa — Men — hør nu, min lille søde Dievleunge, skal nogen Galge have Lov til at blive staaende i England, naar Du bliver Konge? skal Tapperhed, ligesom nu, lægges en rustet Kapsuun paa af den gamle Knurrepotte: Loven? Naar Du bliver Konge, saa hæng Du aldrig nogen Tyv!

Pr. Henr. Nei, Du skal giøre det!

Falst. Skal jeg? O herligt! Ved Himlen, jeg vil blive en prægtig Dommer!

Pr. Henr. Du dømmer galt allerede: jeg mener Du skal hænge Tyvene, og saaledes blive en herlig Bøddel.

Falst. Godt, Henrik, godt! — jeg kan sige Dig, i visse Maader stemmer det ligesaa godt med mit Sind, som at giøre Opvartning til Hove.

Pr. Henr. For at iføres Hæderskløder?

Falst. Ja, for at iføres Hæderskløder; af hvilke der hænger ikke faa i Bøddelens Garderobe. Guds Død! Jeg er saa tungsindig som en Hankat, eller en drillet Biørn.

Pr. Henr. Eller som en gammel Løve, eller en Elskers Cithar.

Falst. Ja, eller som en brægende Sækkepibe fra Lincolnshire.

Pr. Henr. Eller som en Hare? eller saa melankolsk som Stadsgraven? Hvad siger Du derom?

Falst. Du kommer med de meest afsmagende Lignelser, og er den meest lignelsesfulde, kieltringagtigste — rareste Prindsedreng! — Men, hør nu, Henrik, dril mig nu ikke mere med Lapperier; Gud give jeg vidste, hvor man kunde faae en Slump gode Navne tilkiøbs! En gammel Raadsherre heglede mig igiennem forgangen Dag paa Gaden for Jeres Skyld, gode Herre; men jeg agtede ikke paa ham: og dog talte

han meget viselig, men jeg agtede ikke paa ham; og dog talte han meget viselig, og det ovenikiøbet midt paa Gaden.

Pr. Henr. Deri giorde Du vel; thi Viisdom raaber paa Gader og Stræder, og intet Menneske agter paa den.

Falst. O, Du har en fordømt Gave til at citere Ordsprog; og Du er sandelig i Stand til at fordærve en Helgen. Du har giort mig megen Skade, Henrik, — Gud forlade Dig det! — Førend jeg kiendte Dig, Henrik, var jeg saa uskyldig som et Barn; og nu er jeg — naar jeg skal sige Sandhed — ikke stort bedre end et Verdens-Barn. Jeg maa holde op med dette Levnet, og jeg vil holde op med det; ved Himlen, dersom jeg ikke giør det, er jeg en Skurk; jeg vil ikke fare til Helvede for nogen Kongesøn i hele Christenheden!

Pr. Henr. Hvor skal vi nappe en Guldbørs i Morgen, Hans?

Falst. Hvor Du vil, min Gut! Jeg er med; er jeg ikke, saa maa Du kalde mig en Skurk, og spytte mig i Øinene.

Pr. Henr. Jeg seer en herlig Forbedring i Dit Levnet; fra Bønnen farer Du lige til Lommetyveriet.

(Poins træder ind, og holder sig i nogen Afstand.)

Falst. Ih nu, Henrik! det er mit Kald, Henrik; det er ingen Synd, at et Menneske arbeider i sit Kald. — Poins! — Nu faae vi at vide, om Gadshill har passet sit Snit. O, dersom Menneskene bleve salige efter Fortieneste, hvilket Hul i Helvede var da hedt nok for ham? Det er den almægtigste Gavtyv, som nogensinde raabte: Stop! til en ærlig Mand.

Pr. Henr. God Morgen, Eduard!

Poins. God Morgen, min flinke Henrik! — Hvad siger Hr. Samvittighed for godt? Hvad siger Hr. Ridder Kanariesæk? — Hansemand! Hvad Accord har Fanden giort med Dig om din Siel, som Du solgte ham sidste Langfredag for et Glas Madera og et koldt Kapun-Laar.

Pr. Henr. Ridder John holder sit Ord; Fanden faaer Kontrakten opfyldt; thi han giorde endnu aldrig noget Ordsprog til Løgn: Han vil give Satan, hvad Satans er.

Poins. Altsaa bliver Du fordømt, fordi Du holder Fanden dit Ord?

Pr. Henr. Ellers var han bleven det, fordi han snød Fanden.

Poins. Men, mine Gutter, mine Gutter! I Morgen tidlig henimod Klokken fire ved Gadshill! Der ere Pillegrimme underveis til Canterbury med rige Gaver, og Kiøbmænd, som ride til London med spækkede Punge. Jeg har Masker til Jer alle; Heste har I

selv. Gadshill ligger Natten over i Rochester. Jeg har bestilt Aftensmad i Morgen Aften i East-cheap; vi kunne giøre det saa trygt, som at lægge os til Søvns. Vil I gaae med, vil jeg stuve Jeres Punge med Kroner; vil I ikke, saa bliver hiemme, og lad Jer hænge!

Falst. Hør, Eduard, dersom jeg bliver hiemme, og ikke gaaer med, vil jeg faae Jer hængt, fordi I gaaer.

Poins. Vil I det, I Basun-Engel?

Falst. Henrik! vil Du være med?

Pr. Henr. Hvad! Jeg plyndre? jeg stiæle? Nei, paa min Ære! ikke!

Falst. Der er hverken Ærlighed, Mands-Mod eller godt Kammeratskab i Dig; og aldrig kom Du af kongeligt Blod, naar Du ikke tør gaae i Marken, hvor det gielder om at vinde Kroner.

Pr. Henr. Nu vel da, eengang i mit Liv vil jeg være en Vildlap!

Falst. Ja, nu taler Du fornuftigt.

Pr. Henr. Nei! skee hvad skee vil! jeg vil blive hiemme.

Falst. Ved Himlen! saa begaaer jeg Statsforræderi, naar Du bliver Konge.

Pr. Henr. Det er mig ligemeget.

Poins. Hør, Sir John, lad Prindsen og mig

være ene: Jeg skal forelægge ham saadanne Bevæggrunde til dette Eventyr, at han skal gaae med.

Falst. Nu vel da, gid Du maa have Overtalelsens Aand, og han Øren til at høste Frugt deraf, at hvad Du taler, maa bevæge, og hvad han hører, maa han fæste Tro til, saa at den sande Prinds maa (for sin Fornøielses Skyld) blive en falsk Tyv; thi disse Tiders usle Misbrug trænge til Ræyselse. Farvel! I vil træffe mig i East-cheap.

Pr. Henr. Farvel, Du sildige Foraar! Farvel, Du November-Sommer!

(Falstaff gaaer.)

Poins. Nu, min gode, bedste, søde Prinds! rid med os i Morgen. Jeg har en Spøg for, som jeg ikke kan udføre allene. Falstaff, Bardolph, Peto og Gadshill skulle plyndre de Folk, vi allerede har i Kikkerten; I og jeg vil ikke være der; men naar de har Byttet, saa vil jeg sætte mit Hoved til Pant paa, at I og jeg plyndrer dem.

Pr. Henr. Men hvordan skal vi slippe fra dem, naar vi drager ud?

Poins. Ei! vi vil drage ud før eller efter dem, og bestemme dem en Samlingsplads, hvor vi kan blive borte, som os lyster: og derpaa vil de selv friste Eventyret, hvilket de aldrig saasnart skal være færdige med, førend vi anfalder dem.

Pr. Henr. Ja, men det er rimeligt, at de vil see, at det er os, paa vore Heste, vore Klæder, og saa videre.

Poins. Jo pyt! vore Heste skulle de ikke faae at see. Jeg vil binde dem i Skoven; vore Masker bytte vi, naar vi har forladt dem; og, hør kun, jeg har med Flid taget Overkioler med af Qvælg, for at de ikke skal kiende os paa vore Klæder.

Pr. Henr. Men jeg er bange, de bliver os for mandstærke?

Poins. Nu — hvad to af dem angaaer, saa veed jeg, at de fra Moders Liv ere saa ægte Kujoner, som nogensinde vendte Ryggen; og hvad den tredie angaaer, dersom han fægter længere, end han seer Grund dertil, saa vil jeg forsværge, at føre Vaaben. Det bedste af Spasen vil være de ubegribelige Løgne, denne Tyksak vil fortælle os, naar vi mødes ved Aftensmaaltidet: hvordan han i det allermindste har fægtet med 30; hvilke Parader, hvilke Stød han har giort; hvilke Dødsfarer han har fristet; og i Giendrivelsen af disse Løgne ligger Spøgen.

Pr. Henr. Nu — jeg vil gaae med Dig: skaf os alt, hvad vi behøver, og mød mig i Aften i East-cheap; der vil jeg spise Aftensmad. Farvel!

Poins. Farvel, min Prinds!

2.

Veien ved Gadshill.

Prinds Henrik og Poins træde ind. Bardolp og Peto (i nogen Afstand).

Poins. Kom, skiul Jer, skiul Jer; jeg har skaffet Falstaffs Hest af Veien, og han rasler og knirker, som opstivet Fløiel.

Pr. Henr. Tilside!

Falstaff træder ind.

Falst. Poins! Poins! Dievelen annamme Dig, Poins!

Pr. Henr. Hold Mund, I mæskede Kieltring! Hvad er det for en Skraalen Du sætter op?

Falst. Hvor er Poins, Henrik?

Pr. Henr. Han er gaaet op paa Toppen af Høien; jeg vil gaae, og søge ham op.

(lader som han søger Poins.)

Falst. Jeg man være forgiort, at jeg vil plyndre i den Tyveknægts Selskab; den Kieltring har skaffet min Hest tilside, og bundet den, Gud veed hvor! Hvis jeg gaaer blot fire Fod videre til Fods, saa taber jeg Veiret. Ja, ja, jeg tænker dog — alt dette uagtet — at døe en anstændig Død, dersom jeg undgaaer Galgen, for et Mord paa denne Slyngel. Jeg har nu hver Time paa Dagen i de sidste to og tyve Aar

forsvoret hans Omgang; og dog er jeg fortryllet af den Slyngels Selskab. Jeg vil lade mig hænge, om den Gavtyv ikke har givet mig en Trylledrik, for at faae mig til at holde af sig; det er ikke andet muligt; jeg har faaet en Trylledrik! — Poins! — Henrik! Fanden tage Jer begge to! Bardolph! Peto! Nei, heller sulte ihiel, end gaae et Skridt længere, for at plyndre. Dersom det ikke er ligesaa god en Gierning, som at drikke, at forlade disse Gavtyve, og blive en skikkelig Mand, saa er jeg den største Spidsbub, som nogensinde har havt Tænder i Munden. Otte Alen ujævn Grund er 70 Mile for mig at gaae tilfods; og det veed de haardhiertede Skielmer meget godt: Fanden staaer i det, naar ikke Tyve kan være ærlige mod hinanden! (De fløite.) Hu! — Satan annamme Jer alle tilsammen! Giv mig min Hest, I Gavstrikke! Giv mig min Hest, og gaae ad Helvede til!

Pr. Henr. Hold Mund, Tyksak! Læg Dig ned, hold Dit Øre tæt til Jorden, og lyt efter, om Du ikke kan høre Trin af Reisende.

Falst. Har I Løftestænger at faae mig op med igien? — Guds Død! Jeg vilde ikke slæbe mit Kiød og Blod saa langt tilfods, for alt det Guld, der er i Din Faders Skatkammer. Hvad Dievelen har I i Sinde med at lade mig trave saaledes?

Pr. Henr. Du lyver: det er netop din Traver Du mangler.

Falst. Jeg beder Dig, gode Prinds Henrik! skaf mig min Hest; Du gode Kongesøn.

Pr. Henr. Fy skam Jer, J Esel! skal jeg være Staldkarl for Jer?

Falst. Gaae hen og hæng Dig i Dit kronprindselige Hosebaand. Faaer de Fingre paa mig, vil jeg anklage Jer derfor. Dersom jeg ikke lader Gadeviser digte om Jer allesammen, og faaer dem siungne til de gemeneste Melodier, saa gid jeg maa drikke min Død i et Glas Sæk: naar en Spøg drives saa vidt, og det endda tilfods, — saa er det mig en Pest.

Gadshill træder ind.

Gadshill. Staa!

Falst. Ja, det er jeg nødt til.

Poins. O det er vores Støver: jeg kiender hans Røst.

Bardolph træder ind.

Bardolph. Hvad Nyt?

Gadsh. Forklæd Jer! Forklæd Jer! Maskerne paa! Penge, Kongen tilhørende, er underveis ned ad Høien: de gaae til Kongens Skatkammer.

Falst. J lyver, Skurk! de gaae til Kongens Kroe.

Gadsh. Det er nok til at hielpe os saamange vi ere —

Falst. Til Galgen.

Pr. Henr. Mine Herrer! I fire skal byde dem Spidsen oppe i Snævrveien; Eduard, Poins og jeg tage Plads dybere nede: slippe de fra Eders Angreeb, saa støde de paa os.

Peto. Hvor mange ere de vel omtrent?

Gadsh. En otte, ni, ti Stykker.

Falst. For Satan! bare de ikke plyndre os?

Pr. Henr. Hvad! er Du Cujon, Ridder John Istervom?

Falst. Nu, nu; jeg er ikke Jeres Bedstefader John af Gaunt; men Cujon er jeg dog ikke, Henrik.

Pr. Henr. Godt! det kommer an paa en Prøve.

Poins. Nu da, Hansemand! Din Hest staaer bag Gierdet; naar Du behøver den, kan Du finde den der. Farvel, og hold Stand!

Falst. Nu kunde jeg ikke prygle ham, om saa Bøddelen stod mig over Hovedet.

Pr. Henr. Eduard, hvor har Du vore Forklædninger.

Poins. Her tæt ved: lad os gaae tilside.

(Prinds Henrik og Poins gaae.)

Falst. Nu, mine Herrer! Lykken hielper Manden over Bækken, naar han gidder sprunget: det er mit Valgsprog; hver Mand paa sin Post!

De Reisende komme ind.

Første Reisende. Kom, Naboe! Drengen skal trække vore Heste ned ad Høien; vi vil gaae et Stykke og strække Benene lidt.

Røverne. Staaer stille!

Reisende. Jesu! vær os naadig!

Falst. Slaae til! ned med dem! drei Halsen om paa de Skurke! Ha! I fordømte Spyesluer! I forædte Fyldebuge! — De hade os unge Mennesker! ned med dem! pluk dem dygtig!

Første Reisende. O, vi ere ødelagte, baade vi og vores, for bestandig!

Falst. Gid I times alskens Ulykke, I tykmavede Kieltringer. Er I ødelagte? Nei, I giennemforede Klodser; gid vi bare havde her, hvad I har tilovers! Afsted, I Mæskesviin! afsted! hvad, I Slyngler? skal unge Mennesker ikke ogsaa leve? I er' nok af de Folk som betiene Retfærdigheden? Jo, vi skal betiene Jer, kan I troe!

(Falstaff og de øvrige drive de Reisende ud.)

Prinds Henrik og Poins komme tilbage.

Pr. Henr. Røverne have bundet de ærlige Folk: naar nu Du og jeg kunde plyndre Tyveknægtene, og gladelig begive os paa Farten til London, vilde det give

os Løier for en heel Uge, Latter for en Maaned, og en herlig Spøg for bestandig.

Poins. Gaae tilside; jeg hører dem komme.

Røverne komme tilbage.

Falst. Velan! mine Herrer! Lad os dele, og saa til Hest, før det bliver Dag. Dersom Prindsen og Poins ikke ere to Erke=Kujoner, saa er der heller ingen Sandhed mere paa Jorden: der er ei mere Mandsmod i denne Poins, end i en Vildand.

Pr. Henr. (styrter imod dem). Hid med Jeres Penge!

Poins. I Skurke!

(Mens de ere ifærd med at dele, angriber Prindsen og Poins dem. Falstaff og de øvrige tage Flugten efter et Stød eller to, og lade Byttet i Stikken.)

Pr. Henr.

Let vundet! — Nu til Hest med Fryd og Gammen:
Adspredt' er' Tyvene, og saa betagne
af Angst, at ei de tør hverandre møde:
Hver troer sin Kammerad en Retsbetient.
Kom, Edvard! Falstaff sveder sig ihiel,
og feder, hvor han gaaer, den magre Jordbund;
jeg ynked' ham, hvis jeg for Latter kunde.

Poins. Hvor den Kieltring brølede!

(de gaae.)

3.

East-cheap. Værelse i Kroen, Vildsvine-Hovedet.

Falstaff, Gadshill, Bardolph og Peto træde ind.

Poins. Velkommen Hansemand! hvor har Du været?

Falst. Fanden tage alle Kujoner, nu og i al Evighed, Amen! Det er mine Ord. — Giv mig et Glas Sæk, Dreng! — Før jeg længe skal vedblive dette Liv, skal jeg før strikke Strømper, og stoppe og saale dem ovenikiøbet. — Fanden tage alle Kujoner! — Giv mig et Glas Sæk, Esel! — Er der da ingen Dyd mere paa Jorden? (han drikker).

Pr. Henr. Saae Du aldrig Titan kysse et Fad Smør, saa see engang paa denne Masse!

Falst. I Esel! ogsaa i dette Glas Sæk er der Kalk. Der er intet andet end Kieltringer at finde blandt de syndige Mennesker: Dog — en Kujon er to Gange værre end Sæk med Kalk i! saadan en skammelig Kujon! — Gaae Din Vei, gamle Hans! døe jo før jo heller; dersom Mandsmod, ret Mandsmod og Hierte ikke er udslettet af Jordens Ansigt, saa vil jeg passere for en suur Sild. — Der leve ikke tre brave Mænd uhængte i hele England; og den ene af dem er feed og bliver til Alders: Gud see i Naade til os! Det er en

slem Verden, siger jeg. Gid jeg var Væver! saa kunde jeg sidde og synge Psalmer, eller saadant noget! — Fanden tage alle Kujoner, siger jeg endnu eengang!

Pr. Henr. Hvad nu, I Uldsæk? hvad mumler I der?

Falst. Du en Kongesøn! hvis jeg ikke med en Narrebrix prygler Dig ud af Dit Kongerige, og driver alle Dine Undersaatter, foran Dig som en Flok Vildgiæs, saa gid der aldrig meer voxe Skiæg i mit Ansigt. — I, Prinds af Wales!?

Pr. Henr. Hvad! Du forbandede Kanonprop! hvad skal det sige?

Falst. Er I ikke en Kujon? Svar mig paa dette, og Poins der?

Poins. For Dievelen, I Istervom; kalder I mig Kujon, jager jeg Dig min Kaarde i Livet.

Falst. Jeg kalde Dig Kujon! Jeg vil før see Dig i Helvede, end jeg skulde kalde Dig Kujon: men jeg vilde give tusinde Pund til, at jeg kunde løbe saa stærkt som Du kan. I har en smuk, lige Ryg, I bryder Jer ikke om at Folk seer Jeres Bag: kalder I det at være i Baghold for Jeres Venner? Fanden i Vold med sligt Baghold! Lad mig faae Folk for mig, som tør see mig under Øine. — Lad mig faae et Glas Sæk: — Jeg er en Skielm, hvis jeg har smagt vaadt eller tørt endnu i Dag.

Pr. Henr. O Gavtyv! Dine Læber ere knap torre endnu af det sidste Du drak.

Falst. Ligemeget. Fanden tage alle Kujoner, siger jeg, syvende og sidste Gang.

(Han drikker.)

Pr. Henr. Hvad er der paa Færde?

Falst. Hvad der er paa Færde? Vi fire her har i Dag Morges taget tusinde Pund.

Pr. Henr. Hvor er de, Hansemand! hvor er de?

Falst. Hvor de er? tagne fra os er de: der vare Hundrede mod os fire Stakler!

Pr. Henr. Hvad siger Du, Hans? Hundrede?

Falst. Jeg er en Skielm, om jeg ikke i to stive Klokketimer var i Haandgemæng med et Dusin af dem. Det er et Guds Mirakel, at jeg er sluppen heelskindet. Jeg har faaet otte Kaardestød giennem min Vams, fire giennem mine Buxer; mit Skiold er hugget sønder og sammen; mit Sværd saa hakket som en Haand-Saug; ecce signum! Jeg har aldrig fægtet drabeligere, siden jeg kom til Skiels Aar og Alder: men det hjalp altsammen ikke. — Fanden tage alle Kujoner! Lad dem tale! dersom de tale meer eller mindre end Sandhed, ere de Skurke og Mørkhedens Børn.

Pr. Henr. Tal, godt Folk! hvordan gik det til?

Gadsh. Vi fire angreb en ti, tolv Stykker —

Falst. Sexten, i det mindste, min Prinds!

Gadsh. Og bandt dem.

Peto. Nei, nei, de bleve ikke bundne.

Falst. Jo, Slyngel! de bleve bundne, saa mange som de vare: eller jeg vil passere for en Jøde, — en ebraisk Jøde.

Gadsh. Da vi vare i Færd med at dele Byttet, angreb sex, syv friske Folk os —.

Falst. Og løste Resten, og saa kom de øvrige for en Dag.

Pr. Henr. Hvad! fægtede I med dem allesammen?

Falst. Allesammen? Jeg veed ikke hvad I kalder allesammen! men hvis jeg ikke fægtede med Halvtredsindstyve af dem, saa er jeg ikke mere værdt end et Knippe Reddiker: dersom der ikke var to, tre og tredsindstyve om den stakkels gamle Hans, saa vil jeg aldrig passere for Menneske mere.

Poins Gud bevare mig: I har dog vel ingen dræbt af dem?

Falst. Ja, nu er det for sildigt at bede Gud bevare Dig. Jeg har giort Kaal paa to af dem; to er jeg vis paa, jeg har givet deres Bekomst: to Skurke i Dvelks Klæder. — Hør Henrik — dersom jeg lyver, maa Du spytte mig i mine Dine, og kalde mig en Esel. Du kiender min gamle Parade; — her

laae jeg, og saaledes førte jeg min Klinge. Nu falde fire Skurke i Dvelks Klæder ind paa mig, —

Pr. Henr. Hvad! fire? Nu nylig sagde Du jo kun to.

Falst. Fire, Henrik! jeg sagde Dig: fire.

Poins. Jo, jo, han sagde fire.

Falst. Disse fire kom alle som een Mand, og stak efter mig af al Magt. Jeg giorde mig ikke stort deraf, men tog mod alle deres syv Kaardespidser med mit Skiold, saaledes.

Pr. Henr. Syv? men i dette Dieblik var der jo kun fire.

Falst. I Dvelk?

Poins. Ja, fire i Dvelks-Klæder.

Falst. Syv, ved denne min Kaardefæste, eller jeg vil være en Skurk.

Pr. Henr. Lad Du ham sladdre: vi vil strax faae flere endnu.

Falst. Hører Du paa mig, Henrik.

Pr. Henr. Ja, og hvad meer er, jeg lægger Mærke til Dig, Hans.

Falst. Ja giør det, for det er nok værdt at laane Ore til. Disse Ni i Dvelk, som jeg fortalte Dig om —

Pr. Henr. Saa! der har vi allerede to til.

Falst. Da jeg hug midt iblandt dem —

Poins. Saa faldt deres Buxer ned —

Falst. Saa begyndte de at vige: Men jeg var dem i Hælene, brugte baade Fod og Haand, og i en Haandevending gav jeg Syv af de Elleve saa meget de havde nødigt.

Pr. Henr. O, Uhyre! elleve Mænd i Dvelk vorte op af to!

Falst. Men stod saa ikke Fanden i det. Tre grimme Skurke i bouteillegrønne Klæder faldt mig med eet i Ryggen, og klemte hart paa mig; — thi det var saa mørkt, Henrik! at man ikke kunde see sin Haand for sine Oine.

Pr. Henr. Disse Løgne ere som den Fader, der avler dem: uhyre, som Bierge, aabenbare og haandgribelige. Naa, Du Grødhoved; Du Erkeklodrian! Du forbandede, liderlige, fittede Tælgklump, —

Falst. Hvad, er Du gal? er Du gal? Hvad der er sandt, er sandt.

Pr. Henr. Siig, hvordan kunde Du kiende disse Mænd i de bouteillegrønne Klæder, naar det var saa mørkt, at Du ei kunde see Din Haand for Dig? Fridsk! kom frem med Dine Grunde? Hvad svarer Du hertil?

Poins. Fridsk, kom frem med Jeres Grunde, kom frem med Jeres Grunde, Hans!

Falst. Hvad! Vil I tvinge mig? Nei, om jeg stod under Galgen, eller laae paa al Verdsens Pinebænke, saa sagde jeg ikke et Ord, naar man vil

tvinge mig. — Lade mig aftvinge Grunde! Om der end var Grunde i saadan Mængde som Brombær, gav jeg dog ingen Grunde, naar man tvang mig, giorde ikke jeg!

Pr. Henr. Jeg vil ikke længer være skyldig i denne Synd: denne blodrige Kujon, denne Sengepresser, denne Hesterygsbrækker, dette uhyre Kiødbierg —

Falst. Tie, I Beenrad, I Prinds Skind og Been, I tørrede Oxetunge, I Tyremie, I Stokfisk, — o havde jeg blot Aande til at sige alt hvad Du ligner! — I Skræderalen, I vandrende Kaardefutteral, I Skrinkelbeen, I lange elændige Napiir; —

Pr. Henr. Godt! Træk Din Aande en Smule, og saa i Færd med det igien: og naar Du har udmattet Dig med flaue Lignelser, saa hør blot disse to Ord!

Poins. Giv Agt, Hansemand!

Pr. Henr. Vi to saae Jer fire angribe fire; I bandt dem og bemægtede Jer deres Eiendom. Giv nu Agt paa, hvorledes en simpel Fortælling skal stoppe Munden paa Jer alle. Saa angreb vi to Jer fire: og med et eneste Ord skræmmede Jer fra Jeres Bytte, og har det, ja vi kan vise Jer det her i Huset: — og I, Falstaff! I slæbte Jeres Kallun saa hurtig afsted, med saa megen Behændighed, og brølede om Naade og blev ved at løbe, og brøle, som den bedste Tyrekalv,

jeg nogentid har hørt. Hvilken Uselryg Du dog est! at hakke Din Kaarde, som Du har giort, og saa sige, det var skeet i Fægtningen? Hvilket Kneeb, hvilket Paafund, hvilket Smuthul kan Du nu udfinde, for at skiule Dig for denne aabenbare Skam?

Poins. Fridsk, Hansemand! Lad os høre, hvad Kneeb Du nu har udfundet?

Falst. Ved Gud i Himmelen! jeg kiendte Jer, saa godt som han der giorde Jer. Men seer I, mine Herrer! Var det for mig, at dræbe vor Thronarving? Skulde jeg vende mit Sværd mod den ægte Prinds? Nei, Du veed, at jeg er saa tapper som Hercules: men tænk paa Instincten! Løven selv vil ei røre den ægte Prinds. Instinct har meget at betyde: jeg var Kujon af Instinct. Saalænge jeg lever skal jeg tænke destobedre baade om mig og Dig: mig vil jeg ansee for en vældig Løve, og Dig for en ægte Prinds. Men, for Gud! mine Gutter! det glæder mig at I har Pengene. — Vertinde! Dørene i! i Nat ville vi vaage, i Morgen ville vi bede. Raske Drenge! vakkre Ungersvende! gyldne Perlevenner! alle god Kammeradskabs-Titler skal gives Jer. — Heisa! skal vi være lystige? Skal vi spille en Comedie extempore?

Pr. Henr. Ja nok: — og Indholdet skal være at Du smurte Hæle.

Falst. Ah! tael ikke mere om det, Henrik! dersom Du holder noget af mig! —

Vertinden kommer ind.

Vertinden. Allernaadigste Herre Prinds, —

Pr. Henr. Allerkiæreste Frue Vertinde! Hvad godt, hvad har Du at sige mig!

Vertinden. O min Gud, Eders Høihed! her er en stor Rangsperson fra Hoffet uden for, som vil tale med Jer; han siger han kommer fra Jeres Fader.

Pr. Henr. Saa vil han blive mig en Tvangs-Person; derfor send ham hiem igien til min Moder.

Falst. Hvad Slags Mand er han?

Vertinden. En gammel Mand.

Falst. Hvad har Gravitæten at bestille oven Senge ved Midnatstide? — Skal jeg sige ham Beskeed?

Pr. Henr. O ja! giør det, Hansemand.

Falst. For Pokker! jeg skal kiøre ham paa Dør! (han gaaer.)

Pr. Henr. Nu, mine Herrer! ved vor Frue! I fægtede drabelig; baade I, Peto, og I Bardolph; I ere ogsaa Løver, I løb Jeres Vei af Instinct; I vilde ikke røre den ægte Prinds; Fy! —

Bard. For Pokker! jeg rendte, da jeg saae de andre rende.

Pr. Henr. Siig mig nu oprigtig: Hvordan kom Falstaffs Sværd til at see saa hakket ud?

Peto. Jo han hakkede i det med sin Daggert, og sagde, han vilde sværge sig ned i det hedeste Helvede, naar han bare kunde faae Jer til at troe, det var skeedt i Fægtningen, og han overtalte os til at giore ligesaa.

Bardolph. Ja, og til at kildre os i Næsen med Skavgræs, for at faae den til at bløde, og derpaa til at besmøre vore Klæder med Blodet, og sværge paa, det var ærlige Folks Blod. Jeg giorde hvad jeg ikke har giort i de sidste syv Aar, thi jeg blev rød ved at høre hans forskrækkelige Kneeb.

Pr. Henr. Ha, Skurk! for atten Aar siden stial Du et Glas Sæk; Du fandt Behag i dette Slags Tyverie, og siden den Tiid er Du bleven rød extempore. Du har baade Ild og Sværd hos Dig, og dog løb Du bort: hvad Instinct havde Du dertil?

Bard. Min Prinds! Seer I disse Himmelblus, disse ildrøde Dampe?

Pr. Henr. Ja.

Bard. Hvad troer I, de betyde?

Pr. Henr. Fuldskab i Hiernen, og Tomhed i Pungen.

Bard. Nei, min Prinds, rigtig seete betyde de Galden.

Pr. Henr. Nei, rigtig seete, ere de et Forvarsel for Galgen.

Falstaff kommer tilbage.

Her kommer den magre Hans, her kommer Ridder Skind og Been. — Nu hvordan gaaer det, Hr. Uldsæk! hvor længe er det siden Du saae Dine egne Knæe, Hansemand?

Falst. Mine egne Knæe? Da jeg var i Dine Aar, Henrik, var jeg ikke saa tyk om Livet som en Ørnekloe; jeg kunde have krøbet igiennem Ringen paa en Aldermands Tommelfinger: Fanden tage Suk og Sorg; det blæser et Menneske op som en Blære. — Der er slyngelagtigt Nyt paa Færde, Ridder John Bracy var her fra Jeres Fader: I skal møde ved Hove i Morgen tidlig. Det velbekiendte Vildhoved fra Norden, Percy, og han fra Wales, som gav Amaincon et Livfuldt Prygl, og giorde Lucifer til Hanrei; og tog Troskabs-Eed af Satan paa Korset af en Walliser Strids-Øxe, — hvad Dievelen er det han hedder?

Poins. Ah! Glendower!

Falst. Owen, Owen; just ham; og hans Svigersøn Mortimer; og den gamle Northumberland; og den modigste Skotter blandt alle Skotter, Douglas, som til Hest sætter op ad det steileste Bierg.

Pr. Henr. Som rider i fuld Galop, og med sin Pistol skyder en Spurv i Flugten.

Falst. I har truffet det.

Pr. Henr. Det har han aldrig giort ved Spurven.

Falst. Nu, den Slyngel har Mod i Brystet; han løber ikke.

Pr. Henr. Nu, hvilken Slyngel er Du dog ikke, at Du roser ham saadan for at løbe?

Falst. Til Hest, I Spyttegiøg! men til Fods viger han ikke et Fodbred.

Pr. Henr. Jo, Hansemand! af Instinkt.

Falst. Ja — ja det forstaaer sig, af Instinkt. — Nu, han er ogsaa med; og en vis Mordake, og endnu et tusende Blaahuer. Worcester har stiaalet sig bort i Nat; Din Faders Skiæg er bleven hvidt over disse Tidender; nu kan man faae Land for saa godt Kiøb som stinkende Makreller.

Pr. Henr. Nu da, dersom vi faae en varm Skiersommer, og disse borgerlige Stridigheder vare ved, saa seer det ud til, at vi kan kiøbe Jomfrudomme, som Nellikesøm, i hundredeviis.

Falst. For Pokker! Du har Ret, min Gut! Det seer ud til en god Handel med disse Vahre. — Men siig mig nu, Henrik! er Du ikke bandsat bange? Du er Thronarving; kunde hele Verden vel skaffe Dig tre saadanne Fiender til paa Halsen, som den Lucifer Douglas, den Bussemand Percy og den Dievel Glendower? Er Du ikke bandsat bange? løber det Dig ikke koldt over Ryggen ved dette?

Pr. Henr. Paa min Siel! ikke det mindste. Jeg mangler noget af Din Instinkt.

Falst. Men Du vil faae en dygtig Skiendeprædiken i Morgen, naar Du kommer til Din Fader; dersom Du holder af mig, saa vær i Tide betænkt paa et Svar.

Pr. Henr. Spil Du min Faders Rolle, og tag mig i Forhør over mit Levnet?

Falst. Maa jeg? — Top! — Denne Stoel skal være min Throne, denne Dolk mit Scepter, og denne Pude min Krone.

Pr. Henr. Din Throne passerer for en Pindestoel; Dit Guld-Scepter for en Blye-Dolk, og Din kostbare, rige Krone for en stakkels lurvet Skaldepande!

Falst. Nu da, dersom Naadens Lys ikke ganske er udslukt i Dig, saa skal Du nu blive bevæget. — Giv mig et Glas Kanarie-Sæk, for at faae mine Øine til at see røde ud: thi jeg maa tale rørende, og jeg vil giøre det i Kong Cambysis Maneer.

Pr. Henr. Nu vel, her knæler jeg!

Falst. Og her er min Tale: — Træder tilside, ædle Riddere!

Vertinden. Hilleskam! det er en herlig Spas!

Falst. Græd ei, min Dronning! — Ak! Din
Graad er spildt! —

Vertinden. O nei, see bare, hvilken Høitidelighed Papa paatager sig?

Falst.
For Guds Skyld! følg min sorgnedslagne Dronning; thi Taarer stoppe hendes Oines Sluser!

Vertinden. O, hvad det er rart! Han giør det saa naturligt, som nogen i alle de Comediant-Bander, her streife igiennem.

Falst. Hold sin Mund, Fru Pælemaal! Hold Mund, Fru Brændeviins-Bimpel! — Henrik! jeg undres ei blot over, hvorlunde Du øder Din Tid, men tillige ogsaa over det Selskab, som omgiver Dig: Jo meer man nedtræder Kameelblomsteret, jo stærkere vorer det; men jo mere man øder af Ungdomstiden, jo snarere fortæres den. At Du est min Søn, det har jeg deels Din Moders Ord for, og deels min egen Formodning; men især forvisses jeg derom af et slyngelagtigt Træk i Dit Oie, og en dum Hængen med Din Underlæbe. Dersom Du da er min Søn — nu kommer jeg til Sagen — dersom Du da er min Søn, hvi lader Du da Folk pege Fingre ad Dig? Skal Himlens gyldne Soel være en Dreng, der skulker af Skole, og gaaer og æder Brombær paa Marken? Dog det er et Spørgsmaal, som aldrig burde giøres. — Der er en Ting, Henrik! som Du ofte har hørt tale om, og som er bekiendt for mangfoldige her i Landet under Navn af Beeg: dette Beeg — eftersom

gamle Skribentere berette — giør smudsig! saaledes giør og det Selskab, Du søger: thi, Henrik! nu taler jeg ei til Dig i Ruus, men i Taarer; ei i Fryd, men i Klagelyd; ei i Ord blot, men ogsaa i Bedrøvelse: — Og dog er der een dydig Mand, som jeg ofte har bemærket i Dit Selskab; men jeg veed ikke hans Navn.

Pr. Henr. Tør jeg spørge Eders Majestæt, hvad Slags Mand er det?

Falst. En vakker, deilig Mand, sandelig, og vel ved Magt; med et livligt Blik, et indtagende Øie, og et høist ædelt Væsen; i mine Tanker er hans Alder nogle og halvtredsindstyve Aar, ja det er sandelig ogsaa muligt, at han nærmer sig de Tredsindstyve: og nu husker jeg det, hans Navn er Falstaff! Dersom denne Mand er hengiven til Udsvævelser, saa tager jeg mægtig feil af ham; thi, Harry! Dyden lyser ham ud af Øinene. Hvis da Træet kiendes paa Frugten, saaledes som Frugten paa Træet, saa siger jeg bestemt: der er Dyd i denne Falstaff! Hold fast ved ham, jag de øvrige paa Døren! — og siig mig nu, Du uforskammede Slyngel, siig mig, hvor har Du været henne i denne hele Maaned?

Pr. Henr. Taler Du som en Konge? Tag Du nu min Rolle, saa vil jeg spille min Faders.

Falst. Hvad, støde mig fra Thronen? Dersom Du giør det halv saa gravitætisk og majestætisk baade

i Ord og Fagter, saa hæng mig op ved Benene som en Kaninunge eller en Hare hos en Vildthandler.

Pr. Henr. Nu vel! Her sidder jeg!

Falst. Og her staaer jeg: — dømmer nu, mine Herrer!

Pr. Henr. Nu, Henrik! Hvor kommer I fra?

Falst. Fra East-cheap, Eders Majestæt!

Pr. Henr. De Klagemaal, jeg hører over Dig, ere skrækkelige.

Falst. Naadige Herre! de ere min Siel og Salighed falske: — jo, jo, den unge Prinds skal giore Jer det broget nok, kan I troe.

Pr. Henr. Bander Du, vanartige Dreng? Fort, kom aldrig meer for mine Øine! — Du river Dig med Vold og Magt bort fra min Naade: Der er en ond Aand, som forfølger Dig i Skikkelse af en gammel feed Mand: en Mand, der seer ud som en Tønde, er i Dit Selskab. — Hvorfor omgaaes Du med dette Mæskekar, dette Svinetrug, denne Vattersoets-Balle, dette Viinoxehoved, denne Kallun-Sæk, denne stegte Høitidsoxe, stoppet med Budding, denne ærværdige Hans-Vurst, denne graahærdede Nederdrægtighed, denne Ruffer-Oldermand, denne bedagede Daarlighed? Hvori er han duelig, uden i at smage paa Kanariesæk, og drikke den? hvori er han net og reenlig undtagen i at skiære en Kapun for og spise den? Hvori er han forstandig undtagen i List? Hvori er han

listig, undtagen i Slyngelstreger? Hvori er han slyngelagtig, undtagen i Alting? Hvori er han roesværdig, undtagen i Ingenting?

Falst. Vil Jeres Naade ikke forklare sig tydeligere? Hvem mener Jeres Naade?

Pr. Henr. Den slyngelagtige, afskyelige Ungdoms-Forfører Falstaff, den gamle, hvidskiæggede Satanas.

Falst. Naadige Herre! den Mand kiender jeg.

Pr. Henr. Ja, det veed jeg!

Falst. Men dersom jeg sagde, at jeg vidste mere Ondt om ham, end om mig selv, saa sagde jeg mere end jeg vidste. — At han er gammel — Gud bedre det! det bevidner hans graa Haar: Men at han er — med Tugt at sige — en Pigejæger, det benægter jeg aldeles. — Hvis Sæk med Sukker i er en Feil, saa Gud naade Syndere! — Dersom det er Synd at være gammel og munter, saa er mangen gammel Vært, jeg kiender, allerede fordømt! Dersom Fedme fortiener at hades, saa fortiene Pharaos magre Køer at elskes. — Nei, naadigste Herre! jag Peto væk, jag Bardolph væk, jag Poins væk; men den søde Hans Falstaff, den rare Hans Falstaff, den ærlige Hans Falstaff, den tappre Hans Falstaff, og saameget mere tapper, som han er den gamle Hans Falstaff; forjag ikke ham af Din Henriks Selskab; forjager Du den tykke Hans, saa forjag hele Verden!

Pr. Henr. Jo, det vil jeg — det gior jeg!
(Der bankes; Vertinden, Francis og Bardolph gaae ud.)

Bardolph kommer ilende tilbage.

Bard. O, min Prinds! min Prinds! Sheriffen staaer for Døren med en forskrækkelig Vagt.

Falst. Herud, I Esel! Spil Komedien til Ende! Jeg har meget endnu at sige paa denne Falstaffs Vegne.

Vertinden kommer hurtig ind.

Vertinden. Herre Jesus! naadige Herre! naadige Herre!

Falst. Holla! Holla! Lucifer rider paa en Flolbue! Hvad skader hende?

Vertinden. Sheriffen og hele Vagten er uden for: de kommer, for at giennemsøge Huset; skal jeg lukke dem ind?

Falst. Hør, Henrik! ansee ikke en virkelig Fare for Børneleeg! Gior Du det, er Du fra Dine fem, skiøndt Du synes at have dem.

Pr. Henr. Og Du er en Kujon af Naturen, uden Instinkt.

Falst. Jeg gior Jeres major til Løgn; vil I giøre det samme ved Sheriffen, saa er det godt; hvis ikke, saa lad ham komme ind: dersom jeg ikke skulde

tage mig ligesaa godt ud paa en Rakkersluffe som nogen anden, saa Fanden i Vold med min Opdragelse! Jeg haaber, at en Strikke kan qvæle mig ligesaa gesvindt som enhver anden.

Pr. Henr. Gaae og skiul Dig bag Tapetseriet; I andre maae gaae ovenpaa! — Nu, I gode Herrer! hvem der nu havde et ærligt Ansigt og en god Samvittighed!

Falst. Begge Dele har jeg havt; men Datum er slidt af dem, og derfor vil jeg skiule mig.

Pr. Henr. Kald Sheriffen ind!

(Alle gaae, undtagen Prindsen og Poins.)

Sheriffen og en Vognmand komme ind.

Pr. Henr.

Nu, Herr Sheriff! Hvad godt?

Sheriffen.

Tilgiv mig, Prinds!

en Pøbelsværm drev visse Folk herhid.

Pr. Henr.

Og hvilke Folk?

Sheriffen.

Een af dem er godt kiendt,

en svær, feed Mand, min Prinds!

Vognmanden.

Saa feed, som Smør.

Pr. Henr.

Den Mand — det siger jeg Jer — er ei her,
jeg selv har sendt ham bort i Ærinder;
og hør, Sheriff, jeg giver Dig mit Ord,
i Morgen Middag sender jeg Dig ham,
at han kan giøre Dig og hver Mand Rede
for hver en Ting, som han beskyldes for:
Nu ønsker jeg, at I forlade Huset —

Sheriffen.

Det vil jeg, Prinds! — To Herrer have mistet
ved dette Røverpak tre hundred' Mark.

Pr. Henr.

Vel muligt! Har han plyndret disse Mænd,
saa skal han staae til Ansvar. —
Far nu vel!

Sheriffen.

God Nat, min ædle Prinds!

Pr. Henr.

Jeg troer, det er god Morgen; er det ei?

Sheriffen.

Jo, Prinds! jeg troer, at Klokken er vel to.

(Sheriffen og Vognmanden gaae.)

Pr. Henr. Den fede Slubbert er ligesaa bekiendt som St. Pauls Kirke. — Gaae hen og kald ham frem.

Poins. Falstaff! — Han ligger i dyb Søvn bag Tapetseriet, og snorker som en Hest.

Pr. Henr. Hør, hvor tungt han trækker Aande! — Giennemsøg hans Lommer! (Poins søger i dem.) Hvad har Du fundet?

Poins. Intet andet end Papirer, min Prinds!

Pr. Henr. Lad os see, hvad de kan indeholde! Læs dem!

Poins.

Item en Kapun	3 Mk.	4 ß.	
Item Sauce	= —	4 --	
Item 8 Potter Kanariesæk . . .	8 —	8 --	
Item Anchiovis og Sæk efter Aftensmaden	3 —	12 --	
Item Brød	= —	1 --	

Pr. Henr. O, Uhyre! Kun for een Skilling Brød til denne forfærdelige Mængde Kanariesæk! — Giem hvad der ellers kan være; vi vil læse det, naar vi faae bedre Leilighed: lad ham ligge der og sove, til det bliver Dag. I Morgen maa jeg til Hove! Vi maae allesammen i Orlog: og Du skal faae en hæderlig Post. — Jeg vil skaffe denne fede Krabat en Post blandt Fodfolket, og jeg veed, at en Marsch paa to hundrede Fod vil blive hans Død. — Pengene skulle blive betalte tilbage med Rentes Rente. — Kom til mig i Morgen ved god Tid, og, nu god Morgen, Poins!

Poins. God Morgen, min ædle Herre!

(De gaae.).

4.

East-cheap. Et Værelse i Kroen.

Falstaff og Bardolph træde ind.

Falst. Bardolph! er jeg ikke falden skammelig af, siden denne sidste Action? Svinder jeg ikke ind? Tæres jeg ikke hen? See, mit Skind hænger om mig, som en gammel Dames Morgenhabit; jeg er saa indskrumpen som et vintergiemt Æble. — Ja, jeg vil omvende mig, og det snart, mens jeg endnu har noget Huld tilbage. Om en føie Tid bliver jeg ganske skakmat, og saa skal jeg ikke have Styrke til at giøre Poenitense. Dersom jeg ikke har glemt, hvordan en Kirke seer ud inden i, saa vil jeg passere for et Peberkorn — for en Bryggerhest! — Selskab — slet Selskab har været min Ulykke!

Bard. I er saa tungsindig, Ridder John! I kan ikke leve længe.

Falst. Ja, deri stikker det: — kom, syng mig en liderlig Vise, og giør mig munter. Jeg har havt saa dydigt et Anlæg, som nogen Cavalier behøver at have: jeg var dydig nok, bandte lidet, spillede ikke Terninger over syv Gange om Ugen; gik ikke paa Jomfruhuus over een Gang hvert Qvartal — Qvarteer; betalte Penge, jeg laante, tre, fire Gange; levede

skikkelig, og maadelig; men nu lever jeg et uordentligt Liv; det overskrider al Maade.

Bard. Men Jeres Fedme, Ridder! overskrider jo al Maade — deraf følger jo, at Jeres Liv er umaadeligt — det er aldeles umaadeligt — det er aldeles umaadeligt, Ridder John!

Falst. Ret Du paa Dit Ansigt, saa vil jeg rette mit Liv: Du er vores Admiral: Du bærer Lanternen paa Bagstavnen. — Men hos Dig sidder den i Næsen; Du er Ridderen af den brændende Lampe.

Bard. Naa, Ridder! mit Ansigt giør Jer jo ingen Skade.

Falst. Nei, det skal jeg bande paa; jeg giør ligesaa godt Brug deraf, som mangen En af et Dødningehoved eller et memento mori! Jeg seer aldrig Dit Ansigt, uden at tænke paa Helvedes Ild, og den rige Mand, som klædte sig i Purpur; for der brænder han evindelig i sine kostelige Klæder. — Dersom Du i nogen Henseende havde Gnist af Dyd i Dig, vilde jeg altid sværge ved Dit Ansigt. Min Eed skulde lyde saaledes: „ved denne Ild!" Men der er ikke en god Prikke paa Dig, og uden dette Lys i Dit Ansigt, var Du, i Sandhed, aldeles et Mørkhedens Barn. Da Du løb op ad Gadshill om Natten, for at gribe min Hest, hvis jeg da ikke ansaae Dig for en ignis fatuus eller en Ildkugle, saa gid jeg aldrig maa kunde faae noget for Penge meer. — O, Du er en stedseva-

rende Hoitid, et evigt Fyrværkerie! Du har sparet mig over tusinde Mark i Blus og Beegfakler, naar jeg om Natten gik med Dig fra Vertshuus til Vertshuus: men naar jeg betænker al den Kanariesæk, Du har drukket paa min Regning, saa kunde jeg have havt Lys for ligesaa godt Kiøb hos den dyreste Lysestøber i hele Europa. Jeg har nu i to og tyve Aar holdt denne Jeres Salamander levende med Ild; Himlen lønne mig for det!

Bard. Guds Død! Jeg vilde ønske, mit Ansigt sad i Jeres Bug.

Falst. Gud bevare mig! Saa døde jeg af Brand i Maven.

Vertinden kommer ind.

Hvad nu, Fru Kradsefod? Har I endnu ikke faaet Spor paa den, som bestial mine Lommer?

Vertinden. Men, Ridder! hvad tænker I, Ridder? Tænker I, at jeg holder Tyve i mit Huus? Jeg har søgt efter; jeg har spurgt — det samme har min Mand — Mand for Mand, Dreng for Dreng, Tienestekarl for Tienestekarl: Ikke Tiendeparten af et Haar er nogensinde før forkommet i mit Huus.

Falst. Deri lyver I. Bardolph blev barberet og mistede mangt et Haar: og jeg vil giøre min Eed

paa, at min Lomme er bestiaalen: — Gaae! gaae! I er en Qvinde — gaae!

Vertinden Hvem? Jeg? Jeg skal vise Dig noget andet! Det har endnu aldrig Nogen kaldt mig i mit eget Huus —

Falst. Gaae — gaae! Jeg kiender Jer meget godt.

Vertinden. Nei, Sir John! I kiender mig ikke, Sir John! Jeg kiender Jer, Sir John! I skylder mig Penge, Sir John, og nu ypper I Klammerie, for at snyde mig for dem: Jeg kiøbte Jer et Dusin Skiorter til Jeres Krop —

Falst. Humlesæk! gemeent Humlesæk! jeg har givet dem bort til Bagerkoner, og de har giort Sigter af dem.

Vertinden. Nu, saa sandt jeg er en ærlig Kone! var det ikke hollandsk Lærred til otte Shilling Alen. I skylder Penge her aparte, Sir John, for Jeres Fortæring, Jeres Drik, og med laante Penge udgiør det fire og tyve Pund.

Falst. Han har faaet sin Deel deraf. Lad ham betale!

Vertinden. Han? Ak og Vee! han er fattig;

Falst. Hvad! Han fattig? See paa hans Ansigt! Hvad kalder I riig? Lad ham mynte sin Næse!

Lad ham mynte sine Kinder! Jeg betaler ikke en Hviid. — Hvad! vil I lege Snyde med mig? Skal jeg ikke kunne tage mig en Luur i mit Herberg, uden at faae min Lomme bestiaalen? — Jeg har mistet en Ring med et Segl i, som havde tilhørt min Oldefader; den var sine fyrgetyve Mark værd.

Vertinden. Herre Jesus! Jeg har hørt Prindsen sige ham utallige Gange, at denne Ring var Kobber.

Falst. Hvad! Prindsen er en Narrifas, en Lurendreier, og havde jeg ham her, skulde jeg prygle ham som en Hund, dersom han turde sige sligt.

Prinds Henrik og Poins komme ind i Marsch. Falstaff gaaer Prindsen imøde, som blæser paa sin Kommando-Stav, som paa en Pibe.

Falst. Hvad nu, min Gut? For Pokker! Er Vinden i det Hiørne? Skal vi alle marschere?

Bard. Ja, to og to, som Arrestanterne til Newgate.

Vertinden. Jeg beder, at naadige Herre vil høre mig!

Pr. Henr. Hvad godt, Fru Raskenfod? Hvordan lever Din Mand? Jeg kan godt lide ham, det er en ærlig Mand.

Vertinden. Naadigste Herre! hør mig!

Falst. Jeg beder Dig, bryd Dig ikke om hende, men laan mig Dit Øre!

Pr. Henr. Hvad vil Du, Hans?

Falst. Forleden Nat faldt jeg i Søvn her bag Tapetseriet, og fik min Lomme bestiaalet: Dette Huus er blevet til et lumpent Huus; man gaaer i Lommerne her!

Pr. Henr. Hvad mistede Du da, Hans?

Falst. Skulde Du troe det, Henrik? Tre, fire Obligationer, hver paa fyrgetyve Pund, og en Signetring, som havde været min Oldefaders.

Pr. Henr. En Bagatel! knap en Marks Penge værd!

Vertinden. Det sagde jeg ham ogsaa, naadige Herre! og jeg sagde, jeg havde hørt Jeres Naade sige det; og han taler ret skammeligt om Eders Naade, den liderlige Bagvadsker han er, og han sagde, han vilde prygle Jer.

Pr. Henr. Hvad! er det mueligt?

Vertinden. Hvis det ikke er sandt, saa vil jeg aldrig mere passere for en solid, ærlig Dannequinde.

Falst. Du er ikke mere solid end en kogt Svedske; og ikke ærligere end en jaget Ræv; og hvad Dit

Dannequindeskab angaaer, saa kunde Dandsetøsen Jomfrue Marianna være et Dydespeil mod Dig. — Fort Du Tingest! Fort!

Vertinden. Tingest! Hvad for en Tingest?

Falst. Hvad for en Tingest? — Ei! en Tingest til at læse Aftenbøn over.

Vertinden. Jeg er ingen Tingest, at læse Aftenbøn over; det veedst Du meget godt; jeg er en ærlig Mands Kone, og Dit Ridderskab tilsidesat, er Du en Skurk, naar Du kalder mig saaledes.

Falst. Og Dit Dannequindeskab tilsidesat, er Du et Dyr, naar Du siger anderledes.

Vertinden. Hvad for et Dyr? Siig frem, Du Skurk!

Falst. Hvad for et Dyr? Nu vel, en Fisk-Odder!

Pr. Henr. En Odder, Ridder John? Hvorfor just en Odder?

Falst. Ei! hun er hverken ret Fisk eller ret Kiød; man veed ikke, hvordan man skal tage hende.

Vertinden. Du er et ubilligt Menneske, naar Du siger dette. Du og enhver veed hvordan man skal tage mig, Du Skurk! Du!

Pr. Henr. Du siger Sandhed, min gode Vertinde! og han bagvadsker Dig paa det groveste.

Vertinden. Det samme giør han mod Jeres

Naade; han sagde forleden Dag I skyldte ham tusinde Pund.

Pr. Henr. Hvordan! skylder jeg Jer tusinde Pund?

Falst. Tusinde Pund, Henrik? ti hundrede tusinde; Dit Venskab er værdt ti hundrede tusinde Pund; Du skylder mig Dit Venskab.

Vertinden. Ja, Eders Naade, han kaldte Jer en Narrifas, og sagde han vilde prygle Jer.

Falst. Giorde jeg vel det, Bardolph?

Bard. Jo, Ridder John! det sagde I rigtig nok.

Falst. Ja, dersom han sagde min Ring var Kobber.

Pr. Henr. Jeg siger den er Kobber: tør Du nu holde Dit Ord?

Falst. Ih nu, Henrik; Du veedst, at forsaavidt Du er Mand som jeg, tør jeg det: men forsaavidt som Du er Prinds, frygter jeg Dig, som jeg frygter den unge Løves Brølen.

Pr. Henr. Og hvorfor ikke som Løven?

Falst. Kongen selv skal man frygte som Løven. Tænker Du at jeg skulde frygte Dig, som jeg frygter Din Fader? Nei, gior jeg det, saa vil jeg ønske, at mit Belte maa revne!

Pr. Henr. O giorde den det, hvor vilde Dine Tarme da falde ned og hænge Dig om Knæene! men der er ikke Plads i Dig for Troskab og Sanddruhed og Ærlighed for bare Kallun og Indmad. Du vil beskylde en ærlig Kone for at have bestiaalet Din Lomme! Ih, Du liderlige, uforskammede, oppustede Slyngel! dersom der var andet i Din Lomme, end Vertshuus-Regninger, Notiser fra Jomfruhuse, og saa for en lumpen Styver bruunt Sukker for Din Trangbrystighed; dersom Din Lomme var beriget med andet end disse Uslerier, saa er jeg en Skurk. — Og dog bliver I endnu ved Jeres Paastand; I vil ikke stikke nogen Beskiæmmelse i Lommen: skammer Du Dig ikke?

Falst. Hører Du, Henrik? Du veedst Adam faldt i Uskyldigheds-Standen: og hvad kunde den stakkels Hans Falstaff da vel giøre i Fordærvelsens Tider? Du seer, jeg har mere Kiød end enhver anden, og derfor ogsaa mere Skrobelighed. — I bekiender altsaa, at I bestial min Lomme?

Pr. Henr. Det synes omtrent saaledes af min Fortælling.

Falst. Vertinde! jeg tilgiver Dig: gaae, giør Frokosten rede; elsk Din Huusbonde, hav vaaget Die med Dine Tienestefolk; sørg vel for Dine Giester: Du skal finde mig rimelig i alle fornuftige Fordringer

du seer jeg er ikke længer vreed. — Du tøver? Naa, gaae nu, jeg beder dig! — (Vertinden gaaer). Nu, Henrik, hvad Nyt fra Hove? Hvad Straten-Røveriet angaaer, hvordan har du faaet det i Rigtighed, min Gut?

Pr. Henr. O min deilige Morbradsteeg! jeg maa altid være din Skytsengel: — Pengene er betalt tilbage.

Falst. Aa, jeg kan ikke lide den Betalen tilbage, det er dobbelt Møie.

Pr. Henr. Jeg er gode Venner med min Fader, og kan giøre hvad det skal være.

Falst. Saa udplyndre Skatkammeret først og fremmest, og er det muligt, endnu før du vadsker dine Hænder.

Bardolph. Ja giør det, min Prinds!

Pr. Henr. Hansemand! jeg har skaffet dig en Kommando ved Fodfolket.

Falst. Jeg havde hellere seet, det havde været ved Rytteriet; hvor skal jeg faae fat paa een, som kan stiæle godt? O, hvem der havde sig en Mestertyv paa en to og tyve Aar eller saa! Jeg er skrækkelig blottet for alting! — Nu, Gud være lovet for disse Rebeller! De giør ingen uden skikkelige Folk Fortræd! jeg lover, jeg priser dem!

Pr. Henr. Bardolph! —

Bardolph. Eders Naade!

Pr. Henr. Bring dette Brev til Prinds John
af Lancaster,
min Broder; det til Herren af Westmoreland. —
Gaae Poins, til Hest, til Hest; for du og jeg
har tredive Miles Ridt endnu før Middag. —
Hans!
Mod mig i Morgen udi Temple-Hall
ved to Slet efter Middag! Der du skal
modtage din Bestalling, og faae Penge
og Ordre til at ruste dine Folk.
Alt Landet brænder; Percy høit mon staae;
de eller ogsaa vi nu falde maae.
(Prindsen gaaer med Poins og Bardolph).

Falst. Vel talt! en skiønne Tiid! — Hei, lad
min Frokost komme!
O, gid blot dette Vertshuus var min Tromme!
(gaaer).

5.

Landevei i Nærheden af Coventry.

Falstaff og Bardolph træde ind.

Falst. Bardolph! gaae du i Forveien til Coventry, fyld mig en Flaske med Sæk; vore Soldater skal marschere igiennem: Vi vil til Sutton-Collfield endnu i Aften. —

Bardolph. Vil I give mig Penge, Kapitain?

Falst. Læg ud! læg ud!

Bard. Med denne Flaske kommer mig en dobbelt Krone tilgode hos Jer.

Falst. Vel! Gid du havde den tredobbelte i Vente. — Befal min Lieutenant Peto at møde mig ved Enden af Staden.

Bard. Det skal jeg, Kapitain! Farvel!

(gaaer).

Falst. Dersom jeg ikke skammer mig ved mine Soldater, vil jeg være en saltet Havbrasen. Jeg har skammelig misbrugt den kongelige Hverver-Fuldmagt. I Steden for hundrede og halvtredsindstyve Soldater, har jeg faaet tre hundrede og nogle Pund. Jeg presser ingen andre end Landmænd, som sidde varmt inden Vægge, og Selveier-Sønner: jeg opsnuser forlovede

Ungkarle, som der allerede har været to Gange lyst til Ægteskab for, saadant et Forraad af Uselrygge, som ligesaa gierne hørte Satan selv, som en Tromme; Karle, som ere mere bange for Knaldet af en Bosse, end en saaret Agerhøne eller en anskudt Vildand er. Jeg pressede ingen undtagen saadanne Finkeriddere med Hierter i Livet ikke større end Knappenaalshoveder; og de har kiøbt dem frie fra Tienesten, og nu bestaaer min hele Kommando af Invalider, af Korporaler, Lieutenanter, Friemænd, Karle saa pialtede som Lazarus paa Tapetseriet, hvor den rige Mands Hunde slikke hans Saar; Karle, som sandt at sige aldrig har været Soldater, men afskedigede, utroe Tienere, yngre Sønner af yngre Brødre, forarmede Brændeviinsmænd, og Gaardskarle, som ikke har forstaaet deres Snit, kort slige Bønderoser, som skyde op i en rolig Verden og i en langvarig Fredstid, ti Gange meer forbandet pialtede end en gammel lappet Fane: og saadanne Folk har jeg til at fylde deres Plads, som har kiøbt sig frie; saa I skulde troe jeg havde hundrede og halvtredsindstyve pialtede forlorne Sønner, som vare komne ligefra Svinevogtningen, og fra Svinetruget. En Ugelspegel mødte mig paa Veien, og sagde, jeg havde nok tømt alle Galger i Landet og presset Beenradene. — Intet Menneskes Øie har no-

gensinde seet slige Fugleskræmseler. Jeg vil ikke marschere giennem Coventry med dem, det er vist og sandt: — Ja, de Esler skræve ogsaa i Marschen, som om de havde Springjern mellem Benene; for rigtig nok fik jeg de fleste af dem lige ud af Fængslerne. Der er kun halvanden Skiorte i mit hele Compagnie, og den halve Skiorte er to Servietter, som ere sammenrempede, og kastede over Skuldrene, som en Heroldskappe uden Ærmer: og skal jeg sige Sandhed, er Skiorten stiaalen fra min Vert i St. Albans, eller fra den rødnæsede Viintapper i Daintry: men det siger intet: De vil finde Lintøi nok paa alle Gierder.

Prinds Henrik og Westmoreland træde ind.

Pr. Henr. Nu, hvorledes staaer det til, min fede Hansemand? hvorledes staaer det til, Tyksak?

Falst. Hvad! Henrik? Hvor gaaer det, du gale Knægt! Hvad Satan giør du i Warwickshire? — Min ædle Herre af Westmoreland, jeg beder om Forladelse: Jeg tænkte Eders Herlighed havde alt været i Shrewsbury.

Westmoreland. Sandelig, Ridder John, det er den høie Tiid, jeg var der, og I med; men mine Tropper ere der allerede: Jeg kan sige Jer, Kon-

gen længes efter os alle: vi maae marschere hele Natten.

Falst. Bah! Bah! vær ikke bange for mig; jeg er saa aarvaagen som en Kat der stiæler Fløde. —

Pr. Henr. Rigtig; der stiæler Fløde; thi dit Tyverie har allerede giort dig til en Smørklump! — Men siig mig, Hansemand, hvis ere de Karle, som komme bag efter os?

Falst. Det er mine, Henrik, mine!

Pr. Henr. Jeg har aldrig seet Mage til saadanne gudsjammerlige Uselrygge!

Falst. Ha! ha! de ere gode nok til at stikke en Landse i; Føde for Krudt, Føde for Krudt; de kan fylde en Grav ligesaagodt som dem der er meget bedre; ak! dødelige Mennesker, min Ven! dødelige Mennesker!

Westm. Men, mig synes dog, Ridder John, de ere over al Maade fattige og skindvisne; de ere alt for stodderagtige.

Falst. Ja, hvad deres Fattigdom angaaer, — saa veed jeg ikke hvorfra de har den; og hvad deres Skindvissenhed angaaer — saa er jeg vis paa, de har ikke den efter mig.

Pr. Henr. Nei, det tør jeg bande paa; med mindre I kalder tre Fingretyk Flesk paa Ribbenene

Skindvissenhed. Men, hør nu! skynd dig: Percy staaer alt i Marken.

Falst. Hvad! staaer Kongen i Leiren?

Westm. Ja, Ridder John! jeg er bange, vi dvæle for længe.

Falst. Godt!

Ved Enden af Slag, og ved Aabning af Fest
sømmer søvnig Stridsmand og sulten Giest.

(de gaae).

6.

Kongens Leir ved Shrewsbury.

Prinds Henrik og Falstaff.

Falst. Henrik, hvis du seer mig bide i Græsset i Slaget, og du da kommer og stiller dig saaledes skrævs over mig, saa giør du mig et Vennestykke.

Pr. Henr. Ingen uden en Colossus kan giøre dig sligt et Vennestykke. Befal dig Gud i Vold! Farvel!

Falst. Gid det var Sengetiid, Henrik, og alt stod vel til!

Pr. Henr. Ei hvad! Du skylder Gud en Død. (gaaer).

Falst. Men den er ikke forfalden endnu; jeg vilde nødig betale ham, forend Terminen. Hvorfor behøver jeg at tage Hatten af, førend jeg seer Manden? — Bah! det er ingen Ting! — Æren opliver mig til at trænge frem. Ja, men hvad om Æren afliver mig, i det jeg trænger frem. Hvad da? Kan Æren sætte et Been til? Nei! Eller en Arm? Nei! Eller lindre Smerten i en Vunde? Nei! Æren er altsaa slet ikke kyndig i Chirurgien? Nei! Hvad er Æren? Et Ord! Hvad er der vel i det Ord: Ære? Hvad er denne hele Ære? Mundsveir! En deilig Regning! — Hvem har den? Han som døde i Onsdags? Føler han den? Nei! Hører han den? Nei! Er den da ikke følelig? Nei, for den døde Mand ikke? Men lever den da ikke med den levende? Nei! Hvorfor ikke? Misundelsen taaler det ikke: — Derfor bryder jeg mig ikke om den: Æren er hverken mere eller mindre end en Liigsteen, og saaledes ender min Catechismus.

(gaaer).

7.

Valpladsen ved Shrewsbury.

Vaabenbrag. Ridder Walter Blunts Liig paa Jorden. Falstaff kommer ind.

Falst. I London slap jeg i Almindelighed for at betale min Part af et Gilde; men ved dette Gilde kommer jeg nok til det. Verten her bruger ingen Kridtstreger, han antegner Fortæringen med blodige Stræger paa Pandebrasken. — Tys! hvem er du? Ridder Walter Blunt. I har faaet Eders Portion Ære; lad nu nogen sige, at dette ikke er Forfængelighed! — Jeg er saa heed som smeltet Blye, og ligesaa tung. Vor Herre holde Blye ude af mig! — Jeg trænger ikke til mere Vægt, end mine egne Indvolde. — Jeg har fort mit Stodderpak hen paa et Sted, hvor der er giort Kaal paa dem: der er blot tre i Live af mine hundrede og halvtredsindstyve: og de duer ikke til andet i denne Verden end til at staae og tigge ved et Byeleed. Men hvem kommer der?

Prinds Henrik træder ind.

Pr. Henr. Hvad! staaer du ledig her? Laan mig dit Sværd:
mangen en Ridder ligger kold og stiv

under de stolte Fienders Hestehover;
de hævnes maae: thi laan mig flux dit Sværd.

Falst. O, kiære Henrik! lad mig trække en Smule Aande. Tyrken Gregorius giorde aldrig saadanne Heltegierninger, som jeg i Dag har giort. Jeg har giort det af med Percy: han er sikker nok!

Pr. Henr. Vist nok! han lever end, for dig at dræbe.
Jeg beder dig, laan mig dit Sværd!

Falst. Nei, Henrik! hvis Percy lever, faaer du for Gud ikke mit Sværd: men tag min Pistol, om du vil.

Pr. Henr. Hid med den! Hvad! Er den i Hylsteret end!

Falst. Ak, Henrik! det er en varm Dag! det er en varm Dag: — Der har du en Flaske Sæk, som kan forene alle Partier og Sekter.

(Prindsen trækker en Flaske Sæk frem).

Pr. Henr. Hvad! er det Tiden nu til Fias og Spøg!

(kaster den til ham og gaaer).

Falst. Nu vel! hvis Percy er i Live endnu, vil jeg lægge ham i Perse. — Kommer han mig for Haanden, saa er det godt; hvis han ikke gior det, og jeg kommer ham for Haanden med min gode Villie,

vil jeg give ham Lov til at lave Karbonade af mig. — Jeg kan ikke udstaae saadan bleegnæbet Ære, som Ridder Walter der har: Lad mig beholde Livet. Kan jeg redde det, saa er det godt: hvis ikke, kommer Æren ubuden, og dermed Amen!

(gaaer).

8.

En anden Deel af Valpladsen.

Prinds Henrik. Hotspur træder ind.

Hotspur. Seer jeg ei feil, saa est du Henrik Monmouth!

Pr. Henr. Du taler, som mit Navn jeg fragaae vilde.

Hotsp. Mit Navn er Henrik Percy!

Pr. Henr. Vel! saa seer jeg den stoute Oprørsmand af dette Navn.
Jeg Prinds af Wales er; og tænk ei, Percy,
fra denne Dag at dele Ære med mig.
To Stierner vandre ei i samme Bane,
og England taaler ei et dobbelt Scepter
i Henrik Percys og i Monmouths Hænder!

Hotsp. Det skal det aldrig, Henrik: Timen
er der,
som ender een af os: og give Gud,
dit Navn i Krig var nu saa stort som mit!

Pr. Henr. Jeg giør det større, før jeg skilles
fra dig,
og alle Laurbærkrandse paa din Hielm
jeg plukker til en Krone for mit Hoved.

Hosp. Ei længer taaler jeg dit Overmod!
(de fægte).

Falstaff træder ind.

Falst. Vel talt, Henrik! ifærd med ham, Henrik! — Jo, I skal see, at her gielder det ingen Børneleeg: det kan jeg sige Jer.

Douglas træder ind; han fægter med Falstaff, som lader sig falde plat ned, som om han var død. Douglas gaaer ud. Hotspur bliver saaret og falder.

Hotspur. O, Henrik, du har røvet mig min
Ungdom:
ei smerter mig det korte Livs Forliis,
men kun det Stornavn, du har vundet fra mig.
Det saarer mine Tanker dybere,

end Sværdet saarede mit Kiød; men Tanken
er Livets Træl, og Livet Tidens Nar;
og Tiden, som al Verden overskuer,
maa standse. O, jeg kunde prophetere,
hvis ikke Dødens kolde Jord-Haand bandt
min Tunge nu: — Nei, Percy, du est Støv
og Føde for — (han døer).

Pr. Henrik. For Orme, kiekke Percy!
Saa far da vel, du store Helte-Hierte! —
Sletvævede Hovmod! hvor est du indkrympet!
Den Gang hiint Legem rummed' end en Siel,
var Kongerigets Grændser det for snevre;
nu er to Skridt af uslest Jord det Plads nok: —
Den Jord, som bærer nu det døde Liig,
bær ei saa stolt en Ridder end i Live.
Var ei dit Ore døvt for Lov og Priis,
da klang ei til din Priis saa høit min Tunge: —
Men lad min Kappe dække til dit Aasyn,
og i dit Navn jeg takke vil mig selv
for denne sidste Venskabstieneste.
Far vel, og tag din Hæder med til Himlen;
din Skiændsel sove med dig i din Grav,
men aldrig skal den nævnes i din Gravskrift!
(bliver Falstaff vaer paa Jorden).
Hvad! gamle Ven! beholdt alt dette Kiød

da ei det Smule Liv. Farvel, min Stakkels Hans!
Langt større Mand jeg havde mindre savnet.
Stod til Forfængelighed stærkt min Hu,
o tungt og bittert var dit Tab mig nu!
Saa feedt et Vildt traf Døden ei i Dag,
skiønt mangt meer ædelt blødte for dens Slag: —
Til Jordefærd jeg faaer beredet dig,
i Percys Adelsblod lig her ved Heltens Liig!

(gaaer).

Falstaff (reiser sig langsomt): Jordefærd? Dersom du begraver mig i Dag, vil jeg give Jer Lov til at salte mig og æde mig ovenikiøbet i Morgen. Guds Død! det var den høie Tiid til at tage Maske paa, ellers havde den skotske Blodhund nok givet mig baade i Sæk og i Pose. Tage Maske paa, siger jeg? Det er ikke sandt; jeg er ingen Maske. Den, som døer, tager Maske paa, thi han er kun Masken af et Menneske, som ikke har et Menneskes Liv: men at paatage sig en Døds Maske, naar man netop derved opholder sit Liv, det er ikke at være Maske, men det sande og fuldkomne Billed paa Livet. Den bedste Deel af Tapperhed bestaaer i Forsigtighed, og formedelst denne bedste Deel har jeg reddet mit Liv. For Fanden! jeg er bange for den Krudttønde, den Percy, endskiøndt han er død. Hvad om han ogsaa

blot havde taget Maske paa og stod op igien? Jeg er bange for han vilde slippe bedst fra dette Maskespil. Derfor vil jeg sikkre mig; ja, og jeg vil sværge paa, at jeg har dræbt ham. Hvorfor skulde han ikke ligesaa godt kunde staae op igien, som jeg? Ingen kan giøre mig til Løgner uden Øienvidner, og her seer ingen mig. Altsaa, Kammerad, først nok eet Saar i Eders Laar, (han snarer ham) og derpaa kommer I med mig!

(han tager Hotspur paa Ryggen).

Prinds Henrik kommer tilbage med
Prinds John.

Pr. Henr. Kom, Broder John! høist mandig
har du mættet
dit Jomfrue-Sværd med Blod!

Pr. John. Tys! Hvem er dette?
I sagde jo, hiin fede Mand var død.

Pr. Henr. Det giorde jeg; jeg saae ham aandeløs,
og død og blødende udstrakt paa Jorden.
Est du i Live? eller blot et Blændværk,
som gøgler for vort Syn? Jeg beder: tael!
Vi vil ei troe vort Øie uden Øret: —
Du est ei hvad du synes.

Falst. Nei, det er vist nok; jeg er intet dobbelt Menneske: men er jeg ikke Hans Falstaff, er jeg en Hans Nar. — Der har I Percy: (Han kaster det døde Legeme paa Jorden) dersom Jeres Fader vil bevise mig nogen Ære, saa er det godt; hvis ikke, saa lad ham selv dræbe den næste Percy. Jeg gaaer med en Jarl eller en Hertug i Maven, det kan jeg forsikkre Jer.

Pr. Henr. Hvad! Percy dræbte jeg jo selv, og saae dig ligge død.

Falst. Giorde du det? Herre Gud! hvor denne Verden er hengiven til Løgn! — Jeg tilstaaer Jer, at jeg var falden til Jorden, og var fast aandeløs; og det var han ogsaa: men vi reiste os begge som een Mand, og fægtede en heel stiv Klokketime efter Taarnuhret oppe i Shrewsbury. — Hvis man vil troe mig, saa er det godt; hvis ikke, saa falde Synden paa deres Hoveder, som skulle belønne Tapperhed. — Jeg vil døe paa, at jeg gav ham dette Saar i Laaret: Dersom Personen var i Live, og vilde fragaae det, skulde hans Mave komme til at fordøie en Portion af mit Sværd.

Pr. John. Det er det Snurrigste jeg end har hørt.

Pr. Henr. Det er den snurrigste Patron, min Broder. —

Vel! tag din Byrde stoltelig paa Ryggen:
For min Part, kan en Løgn dig Gunst og Guld tilvende,
vil jeg forgylde den saa skiønt som muligt.

(Trompeter blæse til Tilbagetog).

Trompeten blæser Flugt! Vi seiret har!
Kom til det Hoieste af vores Slagmark,
min Broder, for at see hvo end mon leve
af vore Venner, og hvo derpaa faldt!

(Prinds Henrik og Prinds John gaae).

Falst. Jeg vil følge bag efter, for at faae min Deel af Profitten. — Den, som lønner mig, ham lønne Gud! Dersom jeg bliver en stor Mand, vil jeg blive mindre, for jeg vil purgere, og lade være at drikke Sæk, og leve tärveligt, som det sig sømmer en Riddersmand. (han gaaer ud med det døde Legeme).

Til Kunstnerinden

Jfr. Astrup,

fori et Exemplar af mine Forelæsninger over den dramatiske Kunst.

Mon jeg blandt Scenens Helligdomme mig
Min lange Vandring kalde kan tilbage,
Og noget Fied deraf i Hu mig drage,
Der ikke Hædersminder har fra dig?
Alt fra den Stund, da Templets ydre Gaard
Med frygtsom Fod jeg allerførst betraadde,
Vor Ewalds egen Rota for mig staaer,
Hvem Ingen siden ligned, mindre naadde.
I indre Helligdom jeg tænker mig,
Og blandt dens ypperligste Hædersminder
Jeg ved vor Schwartses Side dig gienfinder,
Hvor Sandhed fro bekrandser ham og dig.
Hos Dorbesson jeg Saint Albins Sophie,
Hos Maler Werman hans Lovise seer;
Dog — seer??? — hvad sagde jeg! o lad mig tie,
Hiin gyldne Tid er længe ikke meer.

Og vil da til Thalias Helligdom
Fra Melpomenes Tanke sig hensnige,
Mig ny Trophæer lære, hvor jeg kom:
Endnu du er i Astrups Tvillingrige.
Skalkagtige Charlotte mig henriver;
Her Freelove, som hist Moenstrup tvinge mig
At jeg det sieldne Vidnesbyrd dig giver:
Størst Astrup er, hvor mindst hun ligner Sig! —
Sig vender Tanken fra de mørke Dage,
Da barsk min onde Genius mig tvang
De yndte Helligdomme at forsage,
Hvor Hiertet ved saa mangt et Minde hang.
Men da med troløst Smil han atter mig
Til fordums Id og fordums Drømme kalder,
Mit første Blik med glad Beundring falder,
Paa Rosing Claudia, Orsina dig;
Som hun, du uforanderlig den Samme,
Et Monument fra Scenens gyldne Aar,
Imellem høist ulige Yngre staaer,
Som mellem Krattet Egens Kongestamme. —
Og dog af Alt, der kaldes mig tilbage
O, Astrup! Intet fryder, hædrer mig,
Som at jeg end med Sandhed kan gientage
Hvad jeg i fierne Dage vidned dig:

Lad Modens Dukke, Fiællebodens Daare
Høit over Roes og Daddel føle sig;
Hvo var jeg, kunde sliges Haan mig saare,
Naar Astrup hører, Astrup agter mig.

K. L. Rahbek.

Subskriptionsplaner.

Afhandling om Skoves Fremelskning til Flaadens Brug, indeholdende:

1) En fuldstændig Anviisning til samtlige ved Skibsbyggeriet tienlige Træearters Fremelskning og Behandling indtil deres hugbare Alder, saavelsom hvorledes hver Træeart forud opelskes i Planteskolen.

2) Den for enhver Træeart bedst skikkede Jordbund, i hvilken samme kan erholde det sundeste og varigste Ved; saavelsom hvorledes Jorden, efter de forskiellige Localomstændigheder, forskiellig maa tilberedes.

3) Erfaringer angaaende Nytten af de unge Træers Opsnidning, saavelsom angaaende de fuldvoxne Træers naturlige og kunstige Afbarkning forend de fældes; i hvorvidt den første er nyttig, og den sidste skadelig for Vedet.

4) Alderen, i hvilken enhver Træeart bør fældes, for at kunde afgive det dueligste og varigste Ved; saavelsom den rigtigste Aarstid, i hvilken Træerne bør fældes, saavelsom den Nytte sammes Jagttagelse medfører for Vedet.

5) Erfaringer angaaende Træernes befundne Væxt og Vedets Godhed, efter Jordbundens forskiellige Beskaffenhed; saavelsom angaaende Træernes kunstige Krumningsmaade og de erfarede Resultater af samme.

6) Anviisning til hvorledes samtlige Tømmersortimenter, fra den Tid Træerne ere fældede indtil Tømmerets Forbrug, rigtigst bør behandles og bevares, naar Vedet skal kunde erholde den mueligste Godhed og Varighed; saavelsom Forslag til hvorledes et Torringshuus for Tømmeret maatte være indrettet.

Et af det Kongelige Landhuusholdnings-Selskab i Aaret 1810 kronet Priisskrivt, der i enhver Henseende ligeledes fuldkommen er egnet til Brug og Anviisning for enhver Skov-Ejer, til derefter at anlægge nye Skove, og at behandle samme til at kunne ligeledes afgive dueligt Tømmer til Huus- og Møllebygning samt ethvert andet Gavnbrug.

Skrivtet vil mueligt blive $1\frac{1}{2}$ Alphabet i stor Octav. Hirschholm den 1ste Oct. 1810.

P. Schäffer,
Forfatter til bemeldte Afhandling.

* * *

Med Hensyn til min nu for mere end 16 Aar siden udgivne Statistiks Mangler har jeg længe næret det Ønske, at kunne udgive en nye. Endeel Materialier til en udførligere fædrenelandsk Statistik har jeg tilvejebragt. Omstændighederne ere ugunstige for Udgivelsen af noget udførligt Værk, og Embedsforretninger vilde vel og forbyde mig snart og uafbrudt at kunne fuldføre saadant. Jeg har derfor besluttet stykkeviis at udgive mine samlede Materialier. Det hvoraf jeg har meest forhaanden til at lægge sidste Haand paa, og som jeg altsaa kunde begynde med, har vel og nu for Tiden megen Interesse, nemlig: Samlinger om Fædrelandets Produkter, Manufakturer og Fabriker, Næringsveje, Skibsfart og Handel.

Formedelst Papirets Dyrhed, ønsker min Forlægger, Hr. Boghandler Brummer, forud nogenledes at kunne bestemme Oplagets Størrelse, og betrygge sig for Tab. Derfor indbydes de, som maatte have Lyst til at eje dette Skrivt, til ved sædvanlig Subskription herpaa, at tegne deres Navne. Arkenes Tal kan ei ganske nøje bestemmes, men vil vel omtrent blive 30. Prisen paa hvert Ark i stor Octav bliver for Subskribenterne 12 Sk. Kiøbenhavn d. 1 Octb. 1810.

F. Thaarup.